

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till äldrenämnden

Datum:
2024-01-29

Diarienummer:
ALN-2023-00058

Handläggare:
Daniel Rosenfeld, Daniel Karlsson, Magnus Bergman-Kyllönen

Äldrenämndens årsbokslut 2023

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** fastställa ekonomiskt bokslut enligt bilaga 1,
2. **att** fastställa uppföljning av nämndens verksamhetsplan 2023 enligt bilaga 2,
3. **att** fastställa äldrenämndens sammanställda analys inför årsredovisning enligt bilaga 3,
4. **att** fastställa årsrapport avtals- och uppdragsuppföljningar enligt bilaga 4, samt
5. **att** överlämna handlingarna till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldrenämndens årsbokslut 2023 innefattar både nämndens ekonomiska bokslut, samt bedömning av hur nämnden uppnått de fokusmål och uppdrag som tilldelats nämnden av fullmäktige.

För 2023 redovisar äldrenämnden en positiv avvikelse mot budgetramen på 17 miljoner kronor vilket innebär ett överskott uppgående till 0,7 procent av budgetramen.

Äldrenämnden bidrar i hög grad till måluppfyllelse i tre fokusmål samt delvis till måluppfyllelse i ett fokusmål.

Beredning

Ärendet har beretts på enheten för strategiskt stöd och stabsstöd ekonomi. Underlag till bokslut har i huvudsak rapporterats från förvaltningens avdelningschefer och områdeschefer.

Föredragning

Utifrån mål och budget har nämnden arbetat i 14 tilldelade uppdrag. Utifrån de 14 uppdragen har nämnden haft 30 åtgärder och två nämndmål som specifikt gällt för äldrenämnden. Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag och nämndens åtgärder visade att nämnden nått måloppfyllelse i hög grad i tre av fokusmål samt delvis nått måloppfyllelse i ett fokusmål (fokusmål 3). Nämnden planerar ytterligare åtgärder och indikatorer under kommande år för att i öka takten i klimatomställningen och i högre grad nå måloppfyllelse för detta fokusmål.

Äldrenämnden redovisar en positiv avvikelse mot budgetramen för 2023 på 17 miljoner kronor (-9 miljoner 2022). Överskottet beror bland annat på högre avgiftsintäkter, läge volym inom hemtjänst samt högre statsbidrag än förväntat. Resultatet ligger på samma nivå som årsprognosen, som var 18 miljoner kronor.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 29 januari 2024
- Bilaga 1, Ekonomiskt bokslut 2023
- Bilaga 2, Verksamhetsplan och budget 2023–2025 – Uppföljning 2023
- Bilaga 3, Äldrenämndens sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning
- Bilaga 4, Årsrapport avtals- och uppdragsuppföljning 2023

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Nämnd
Äldrenämnden

Datum:
2024-01-31

Nämndbehandlas
2024-02-14

Handläggare:
Ida Sverkersson-Skogman
Magnus Bergman-Kyllönen

Ekonomiskt bokslut 2023

Äldrenämnden		Resultat		
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2023	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Helårsprognos 202308
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Vård och omsorg om äldre	2 228	17	-9	18
varav öppna insatser	61	-6	-5	-5
varav insatser enligt SoL och HSL	2 167	22	-4	22
Nämnden totalt	2 231	17	-9	18

	KF-budget 2023	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Helårsprognos 202308
Investeringar	17	7	13	17

Nämndens analys – sammanfattning

Äldrenämnden hade en positiv avvikelse mot budget 2023 på 17 miljoner kronor (-9 miljoner kronor 2022). Resultatet var i linje med årsprognosen per augusti (+18 miljoner kronor) och avvikelsen utgjorde 0,7 procent av nämndens totala budgetram (kommunbidraget).

Bidragande till överskottet för nämnden 2023 var framför allt följande faktorer:

- markant högre avgiftsintäkter från brukare både jämfört med år 2022 och jämfört med budget då flera avgifter höjdes för flera insatser inför 2023 samt ökad volym inom särskilt boende,
- lägre volym inom hemtjänst än i budget och 2022 (egen och extern regi),
- mer statliga prestationsbaserade medel efter uppfyllda villkor,
- effekter av resultatförstärkande åtgärder.

Den positiva avvikelsen mot budgetramen inom insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) på 22 miljoner kronor, och som utgjorde i princip hela nämndens verksamhet, är i relation till omfattningen på denna verksamhet, förhållandevis liten som andel av denna totala verksamhet (1 %).

Investeringsramen uppgick till 17 miljoner kronor, medan investeringarna blev lägre än utrymmet, vilket bland annat kan förklaras av att fler inköp gjordes under slutet av 2022.

Resultat per verksamhet

I tabell 2 framgår resultatet per verksamhet.

Tabell 2. Resultat jan – dec 2023 per verksamhet jämfört med årsprognos och föregående år

ÄLDRENÄMNDEN				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag	Bokslut	Helårsprognos	Bokslut
	2023	2023	202308	2022
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Ordinärt boende	853	3	9	6
Särskilt boende	1 314	19	13	-10
Öppna insatser	61	-6	-5	-5
Nämnden totalt	2 231	17	18	-9

Nämndens största verksamhetsområde, särskilt boende, hade 19 miljoner lägre nettokostnad än budgetramen för denna verksamhet vilket betingar överskottet på samma belopp. Främsta orsaken till det är dels ett högre prestationsbaserat statsbidrag än beräknat i budget, dels markant högre avgiftsintäkter än året innan och än i budget. De högre avgiftsintäkterna kan delvis förklaras av att nämnden under de senaste åren höjt avgifterna inom flera av nämndens insatsområden utifrån ett allmänt högre pris- och kostnadsläge¹ samt högre volym inom särskilt boende.

Inför 2023 flyttades 27 miljoner kronor av budgetramen från ordinärt boende till särskilt boende för att hantera över- respektive underskottet inom verksamheterna.

Uppsala kommun erhöll mer statliga prestationsbaserade medel, utifrån utförda prestationer i verksamheterna, som dels förklaras av att man uppnått de villkor för bidragen som var uppsatta av staten, dels att vissa andra kommuner endera ej uppnått samma villkor eller valt att inte söka medlen.

Volymerna för särskilt boende ökade i snitt med 5 procent årligen (cirka 90 platser/år) mellan åren 2020 och 2023, medan nettokostnaden per brukare ökade i genomsnitt med 3 procent under samma tidsperiod.

Verksamheten ordinärt boende hade en positiv avvikelse mot budgetramen med 3 miljoner kronor vilket var en relativt liten avvikelse för ett område på drygt 850 miljoner kronor totalt. Bidragande till överskottet inom ordinärt boende var lägre volymer inom hemtjänsten än förväntat (budgeterat).

¹ Flertalet av nämndens avgifter är knutna till prisbasbeloppet (PBB) som årligen fastställs av regeringen.

Resultatutveckling 2021–2023

Tabell 3. Resultaträkning för äldrenämnden, exklusive egen nämnd, 2021–2023

Äldrenämnden				
Resultaträkning (mnkr)	Resultat 2023	Budget 2023	Resultat 2022	Resultat 2021
Försäljningsintäkter	175	173	156	146
Taxor och avgifter	191	170	167	156
Hyror och arrenden	75	73	72	73
Bidrag	189	179	204	134
Verksamhetens intäkter	630	595	600	508
Köp av huvudverksamhet	-815	-792	-743	-695
Kostnader för arbetskraft	-1 385	-1 408	-1 276	-1 175
Inhyrd personal	-107	-80	-111	-83
Lämnade bidrag	-33	-36	-11	-18
Lokalkostnader	-227	-226	-211	-209
Material	-121	-105	-110	-118
Övriga kostnader	-107	-119	-97	-88
Gemensamma fördelade kostnader	-140	-140	-133	-127
Verksamhetens kostnader	-2 935	-2 906	-2 691	-2 513
Avskrivningar	-7	-6	-7	-6
Verksamhetens nettokostnader	-2 313	-2 317	-2 099	-2 011
Generella statsbidrag	100	86	55	0
Kommunbidrag	2 231	2 231	2 035	2 014
Resultat	17	0	-9	3

På intäktssidan var det framför allt de ökade avgiftsintäkterna som varit högre än budget och jämfört med 2022. Detta beror främst på den volymökning i form av fler belagda platser än budgeterat inom vissa delar av särskilt boende och även den årliga uppräkningsen där flertalet av avgifterna är knutna till prisbasbeloppet (9,1 procent 2023).

Bidragsintäkterna, där det ingår både riktade statsbidrag och momsersättning, var högre än budget vilket beror på statsbidrag som inte var kända vid budgettillfället samt något högre momsersättning än budgeterat inom särskilt boende. Utöver detta var de generella statsbidragen högre än budget.

Volymutvecklingen för nämndens alla insatser och verksamheter avseende extern regi, som återspeglas i kostnadsposten ”Köp av huvudverksamhet,” var 24 miljoner kronor högre än budget. Volymen inom särskilt boende har varit högre än budgeterat samtidigt som volymerna inom hemtjänst varit lägre.

Kostnaderna för egen arbetskraft var lägre medan kostnader för inhyrd personal var högre än budget. Nämnden har fortsatt strukturella utmaningar med att rekrytera och behålla legitimerad personal vilket lett till merkostnader 2023 uppgående till 58 miljoner kronor, men var 3 miljoner kronor lägre än 2022. Merkostnad avses här i jämförelse med om den legitimerade personalen i stället varit egenanställd.

Kostnaderna för material har varit 16 miljoner kronor högre än budgeterat och högre än 2022. Detta kan förklaras av både den stigande inflationen och ökad volym (hjälpmedel).

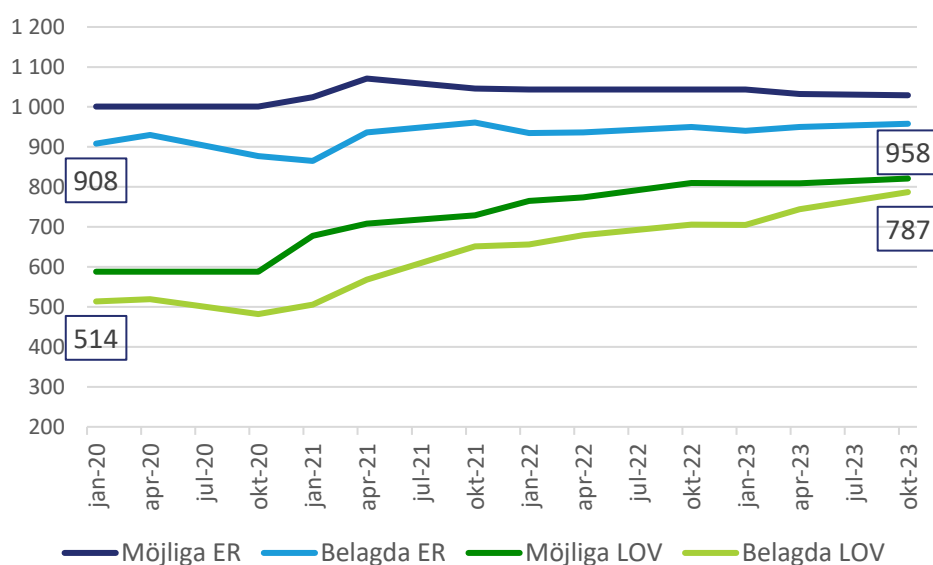
Volymutveckling

Nedan visas kostnadsutvecklingen och volymutveckling 2020 till 2023 för nämndens två största verksamhetsområden, särskilt boende och hemtjänst, samt hjälpmedel.

Särskilt boende

Nedan visas beläggningsgraden för särskilt boende 2020–2023.

Diagram 1. Beläggningsgrad, särskilt boende egen regi (ER) samt extern regi (LOV) 2020–2023

Totalt tillgängliga (möjliga) platser inom särskilt boende ökade från 2020 till slutet av 2023 med 260 platser vilket motsvarar 15 procent. Beläggningsgraden inom egen regi var i genomsnitt 90% under samma period, och inom extern regi 86%. Inom extern regi har ett antal nya boenden öppnats under denna period, vilket har gjort att dessa boenden haft en lägre beläggningsgrad. Dock kan noteras att under slutet av 2023 ökade beläggningsgraden inom extern regi vilket gjort att skillnaden mellan belagda och tillgängliga platser minskade markant (cirka 94 procents beläggning). Denna utveckling kan förklara de högre kostnaderna mot budget (köp av verksamhet enligt tabell 3).

En trend de senaste åren är en högre grad av inflytt till Uppsala kommuns boenden från andra kommuner. Denna faktor indikerar ha bidragit till den ökade volymen.

Hemtjänst

Diagram 2. Antal timmar hemtjänst, snitt per dag per kvartal 2020–2023

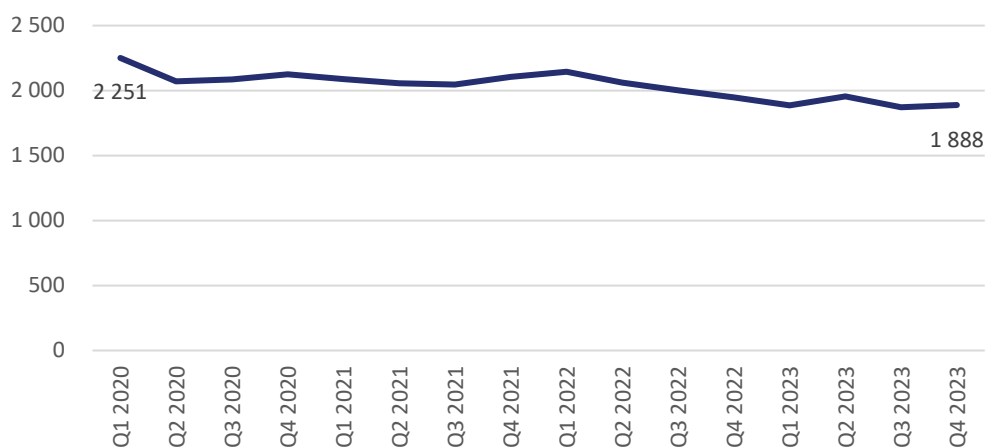

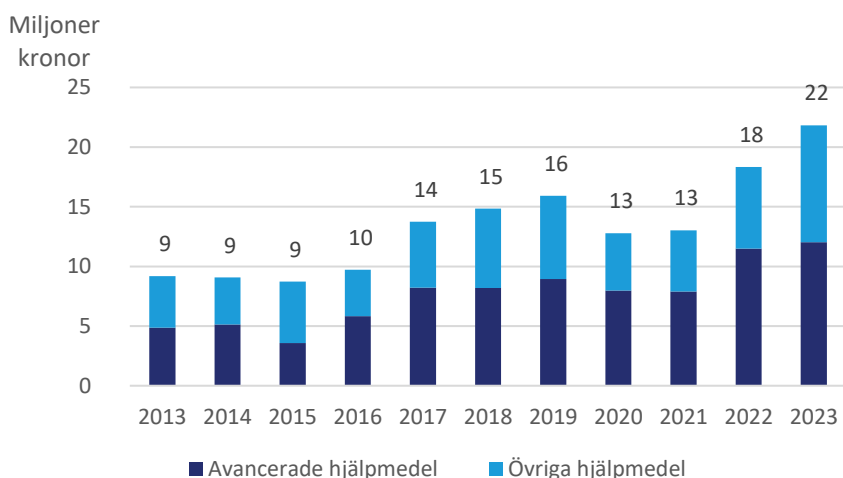
Diagram 2 visar antal utförda hemtjänsttimmar i snitt per dag från första kvartalet 2020, innan pandemin, till och med sista kvartalet 2023. De utförda timmarna har under denna period minskat med 16 procent. Detta beror på att antalet brukare var färre än innan pandemin. Detta följer den utveckling som märks även i övriga landet. Socialstyrelsen skriver i rapporten ”Vård och omsorg för äldre – lägesrapport 2023” att färre äldre än vanligt har ansökt om hemtjänst för första gången och att detta inte har återhämtat sig till nivåerna före pandemin.²

Ytterligare en faktor till de lägre hemtjänstvolymerna är myndighetens arbete med att motivera de brukarna med stora hemtjänstbeslut att i stället ansöka om särskilt boende.

Hjälpmedel

Diagram 3 visar äldrenämndens hjälpmedelskostnad för avancerade hjälpmedel och övriga hjälpmedel som nämnden tillhandahåller.

Diagram 3. Hjälpmedelskostnader 2013–2023

² Vård och omsorg för äldre – Lägesrapport 2023, sida 23. Socialstyrelsen 2023
[Vård och omsorg för äldre – Lägesrapport 2023 \(socialstyrelsen.se\)](https://www.socialstyrelsen.se/rapporter-och-publiceringar/lagesrapport-2023)

Över det senaste 10 åren har kostnaden för hjälpmedel mer än fördubblats och uppgick 2023 till 22 miljoner kronor. Under pandemiåren gick hjälpmedelskostnaden ner, för att börja öka igen under sommaren 2022. Sannolikt ledde pandemin till ett uppdämt behov av hjälpmedel då brukarna begränsade sina vårdkontakter och mycket av den planerade vården på sjukhusen ställdes in.

Kostnadsökningen följer utvecklingen med åldrande befolkningen och kortare vårdtider på sjukhuset, som gör att patienterna vårdas i hemmet och under en period är i behov av hjälpmedel som en led i rehabiliteringen.

Resultatförstärkande åtgärder

Tabell 4 visar de större resultatförstärkande åtgärder som fanns med i budget 2023.

Tabell 4. Resultatförstärkande åtgärder 2023

Resultatförstärkande åtgärder			
Belopp i miljoner kronor	2022	2023	Förändring 2023
Kostnad för övertid	16	12	-4
Sjuklönekostnader	36	35	-1
Kostnad inhyrd personal	111	107	-4
Totalsumma	163	154	-9

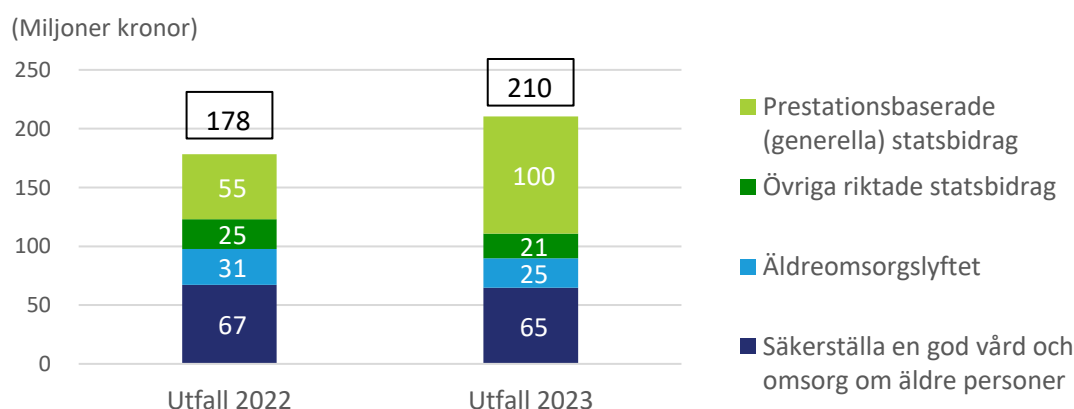
Kostnaden för övertid minskade med 4 miljoner kronor 2023 jämfört mot året innan. Även sjuklönekostnaden minskade, med 1 miljon kronor. Kostnaden för inhyrd legitimerad personal var 4 miljoner kronor lägre.

Utöver ovan åtgärder kan också följande nämnas;

- Ökad volym inom särskilt boende med 5 procent, medan nettokostnaden för nämnden har ökat med 3 procent årligen 2020–2023,
- Brukare med stora hemtjänstbeslut har i högre grad omvandlats till särskilt boende, vilket har bidragit till att minska nettokostnaden för nämnden.

Statsbidrag

Diagram 4. Utfall statsbidrag 2022–2023

Under 2023 erhöll nämnden 210 miljoner kronor i statsbidrag.

Statsbidraget *Säkerställa en god vård och omsorg om äldre personer* uppgick till 65 miljoner kronor och har bland annat finansierat nämndens arbete med borttagande av delade turer, minska timanställningar samt chefsförtätning utifrån kommunens riktmärke om maximalt 30 medarbetare per chef.

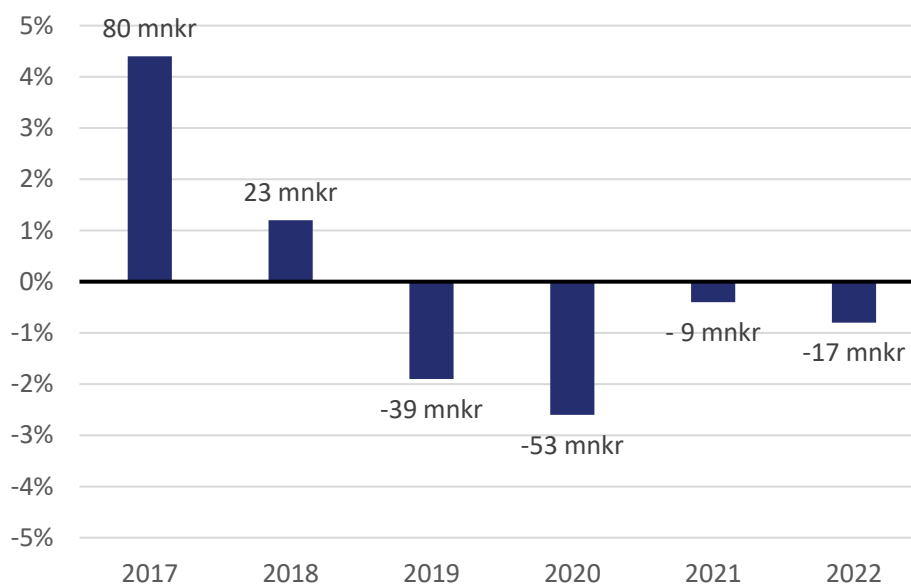
Äldreomsorgslyftet har finansierat utbildningar till vårdbiträde eller undersköterska för medarbetare inom både egen och extern regi.

Nämndens externa leverantörer har utifrån ovan statsbidrag fått del av totalt 28 miljoner kronor 2023. Bland annat har dessa medel gått till utbildningar samt att förbättra både fysisk och psykosocial arbetsmiljö för medarbetarna.

Kostnadsnivå över tid för Uppsala och avvikelse mot riket

Diagram 5 nedan visar utvecklingen av den så kallade nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorgen i Uppsala fram till 2022 (uppgifter för 2023 finns ännu ej tillgängliga). Nettokostnadsavvikelsen är, något förenklat, skillnaden mellan kostnaden i genomsnitt för landet samtliga kommuner (referenskostnad) och Uppsalas egen kostnadsnivå (nettokostnad).

Diagram 5. Nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorgen i Uppsala kommun 2017 - 2022

Uppsala har gått från en positiv nettokostnadsavvikelse 2017 på drygt 4 procent till en negativ nettokostnadsavvikelse. Detta innebär att Uppsala 2017 hade en *högre* kostnad inom äldreomsorgen än rikets genomsnittliga kostnad (80 miljoner kronor högre) medan motsvarande avvikelse år 2022 innebar en *lägre* kostnad med 17 miljoner kronor än rikets genomsnitt. År 2019 innan pandemin var första året som Uppsala hade en kostnadsnivå netto som var under rikets genomsnittliga kostnadsnivå.

Investeringar

Total investeringsram 2023 för äldre nämnden var 17 miljoner kronor. Investeringar har gjorts på 7 miljoner kronor.

Investeringarna fördelades enligt nedan:

- Trygghetslarm och medicinskåp särskilt boende: 3 miljoner kronor
- Möbler och övriga inventarier: 4 miljoner kronor

Anledningen till att inte hela investeringsutrymmet utnyttjades var att fler inköp än beräknat kunde göras redan under slutet av 2022.

Äldrenämnden

Datum:
2024-01-18Diarienummer:
ALN-2023-00058Handläggare:
Daniel Karlsson, Daniel Rosenfeld

Verksamhetsplan och budget 2023–2025

Uppföljning 2023

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag samt nämndens åtgärder	3
Uppföljning av fokusmål och uppdrag	4
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.....	4
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.....	9
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen	10
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	11
Uppföljning av äldrenämndens åtgärder	13
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.....	13
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.....	24
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen	25
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	27
Rapportering av tillkommande uppdrag enligt beslut från KF/KS.....	36

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag samt nämndens åtgärder

Utifrån Mål och budget 2023–2025 arbetar äldrenämnden i 14 uppdrag, tre nämndmål (ett nämndspecifikt och två kommungemensamma) och 30 åtgärder.

I första avsnittet redovisar nämnden statusbedömning för kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag samt de tre nämndmålen, i det andra redovisas status på de åtgärder som nämnden beslutat om inom de tilldelade uppdragen. Slutligen redovisas rapportering av tillkommande KS/KF-beslut.

Uppföljning av fokusmål och uppdrag

För varje fokusmål redovisas statusen för de uppdrag som hör till målet.

Uppdragets status redovisas med en färg och med ett årtal för när det beräknas vara genomfört.

Färgerna har följande betydelse:

Blått	Uppdraget är genomfört
Grönt	Arbetet med uppdraget går enligt plan
Gult	Arbetet med uppdraget är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Röd	Uppdraget genomförs inte

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Resultatet för 2023 var en positiv avvikelse mot budgetramen på 17 miljoner kronor vilket var i linje med årsprognosen per augusti (+ 18 miljoner kronor). Högre intäkter, bland annat via avgiftsintäkter från brukare inom särskilt boende, en lägre volym inom hemtjänsten och effekter av planerade resultatförstärkande åtgärder bidrog tillsammans till nämndens budget i balans (överskott) för 2023.

Nämndens åtgärder bedöms i hög grad svara mot utmaningarna att värna välfärden i kommunen och leverera en god och säker vård och omsorg, på såväl kort som lång sikt. Särskilt viktiga fokusområden där omfattande utvecklingsarbete pågår finns inom innovationer och digitalisering, kompetensförsörjning och omställning mot en effektiv och nära vård.

Utmaningar finns främst inom ramen för kompetensförsörjning och då inte minst när det gäller behovet av inhyrd legitimerad personal. 2023 uppvisar fortsatt höga kostnader för inhyrd legitimerad personal inom nämndens verksamheter. Utmaningen med inhyrd personal är komplex då konkurrensen om legitimerad personal är nationell. Det råder hård konkurrens om den legitimerade personalen, speciellt sjuksköterskor från såväl bemanningsföretag, regioner samt närliggande kommuner.

Arbete har genomförts för att stärka kompetens, kompetensförsörjning och säkerställa ett hållbart arbetsliv inom nämndens verksamheter. Exempel på detta är kompetensmodell och specialistutbildningar inom HSL, kompetenstrappa inom nämndens myndighet, samt språkutbildning.

En kartläggning av de administrativa arbetsuppgifterna på vård- och omsorgsförvaltningens olika avdelningar och enheter är påbörjad med syfte att identifiera vilken administration som är nödvändig för att ha ordning och reda och leverera nämndens tjänster med god kvalitet. Arbete pågår även med att prioritera och implementera konkreta åtgärder.

Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden		
Uppdrag	Prognos	Status
1: Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.	Uppdraget förväntas vara färdigt 2025.	
<p>Kommentar:</p> <p>En kartläggning av administrativa arbetsuppgifterna på vård- och omsorgsförvaltningens olika avdelningar och enheter är påbörjad med syfte att identifiera vilken administration som är nödvändig för att ha ordning och reda och leverera nämndens tjänster med god kvalitet.</p> <p>Arbete pågår inom egen regin med att prioritera och implementera konkreta åtgärder, exempelvis såsom upphandling av bemanningskonsult, digitalisering av signeringslistor och supportstugor. Genomlysning sker även för att hitta effektiviseringsmöjligheter kopplat till handläggprocesserna inom myndighetshandläggningen, såsom robotisering samt fler</p>		

e-tjänster. En utmaning i arbetet är att nämndens digitala system i sig kan driva en ökad administration.		
Uppdrag	Prognos	Status
3: Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande	Uppdraget förväntas vara färdigt 2025.	
<p>Under året har utvecklingsarbetet fortsatt inom nämndens verksamheter för att utveckla arbetssätten kopplat till digitala lösningar ytterligare. Nämnden har fortsatt sin fokusförflyttning från tekniska lösningar och leverantörer till att se att digitalisering är en naturlig del av verksamhetsutvecklingen och styrs av nämndens kärnprocesser i stället för dess systemstöd. Arbetet har medfört att initiativ har kunnat samordnas och kopplas ihop, så att resurser används mer effektivt. Det har också bidragit till att digital utveckling utgår från verksamheternas behov, mål och önskade resultat, med brukarens behov i centrum.</p> <p>Utvecklingsarbetet pågår genom en rad åtgärder, utifrån såväl brukar-, kommuninvånar- som medarbetarperspektiv, för att maximera arbetets genomslagskraft. Det handlar exempelvis om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ökad automatisering (robotisering) inom myndighetshandläggningen. Kommunens "Robotfabrik" har fått i uppdrag att se över om särskild robot kan användas för att upptäcka registrering av utförda insatser på felaktigt sätt. Roboten minskar den manuella administrationen och ökar möjligheten till att tillsätta resurser på rätt aktivitet för att motverka välfärdsbrott. - Myndighet ÄLN och nämndens egen regi hemtjänst har samverkat i implementeringen och nyttjande av digital teknik som digital tillsyn och digitala inköp. - Trygghetsskapande teknik är infört inom egen regins särskilda boenden, såsom ex. hotellås (ökad säkerhet och integritet för brukare) och spårbara läkemedelssåp i enskilda brukares rum. Upphandling pågår med ytterligare trygghetsskapande teknik exempelvis, fallarm, kameratillsyn och nya, moderna larm. - Förstudie har genomförts av läkemedelsautomater inom hälso- och sjukvården. 		
Uppdrag	Prognos	Status
4: Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen	Uppdraget förväntas vara färdigt 2025.	
<p>Kommentar:</p> <p>Arbetet med att minska behovet av inhyrd personal pågår. Utmaningen är komplex och läget fortsatt utmanande då konkurrensen om legitimerad personal är mycket hög, såväl lokalt, regionalt som nationellt. Dock har nämnden vänt trenden och situationen har förbättrats inom verksamheterna under året, exempelvis har antalet vakanta tjänster inom egen regin minskat.</p> <p>Arbete pågår för att minska andelen visstidsanställda medarbetare och fasa ut delade turer inom egen regin. Fler medarbetare har fått en tillsvidareanställning och ofrivilliga delade turer har i det närmaste fasats ut helt i nämndens verksamheter. Utöver detta pågår arbete med upprättande av yrkesrollen/funktionen servicepersonal. Yrkesrollen förväntas bl.a. kunna bidra till att undersköterskor på kommunens särskilda boenden ska kunna avlastas och kunna få ytterligare tid för själva omvårdnadsarbetet.</p> <p>Arbete pågår med att identifiera specialistundersköterskor. Syftet är att säkra/stärka kunskap och kvalitet för de boende ytterligare, rollen skulle också kunna innebära en avlastning för sjuksköterskorna med vissa arbetsuppgifter.</p> <p>Kompetens- och befogenhetstrappa som också ger underlag för fortsatt kompetensutveckling för biståndshandläggare på myndighet ÄLN och hälso- och sjukvårdspersonal är framtagen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chefer inom förvaltningen deltar löpande i olika satsningar för att stärka ledarskapet och det kontinuerliga lärandet. En gedigen satsning pågår på Leadforward, en strukturerad metod för ledarutveckling som bygger på återkoppling från medarbetarna. Metoden har ett framåtriktat fokus och stödjer cheferna i sin utveckling, där målet är ett kulturbärande ledarskap. Utbildningen "Ny som chef" har omfattat fem heldagar och målet har varit att stärka och utveckla deltagarna i rollen som chef och ledare, ge kunskaper och verktyg så att nya chefer kan verka i enlighet med uppdraget och skapa hälsosamma arbetsplatser med ett gott och tillitsfullt ledarskap och medarbetarskap. 		

Uppdrag	Prognos	Status
6: Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentorer för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom förskola, vård och omsorg. (OSN, ÄLN, AMN och UBN)	Uppdraget förväntas vara färdigt 2026.	
<p>Kommentar:</p> <p>För att kunna säkerställa att anställda har tillräckliga språkkunskaper och språkförståelse i svenska för att kommunicera och dokumentera, finns det utbildade språkbud inom nämndens ansvarsområde. Språkbudens uppdrag är att utveckla yrkesspråket hos anställda, studerande och praktikanter samt öka kunskapen och medvetenheten kring kulturella olikheter på arbetsplatserna. Det långsiktiga målet är att snabbare kunna inkluderas i nämndens verksamheter genom att få stöd och utveckling av sin språkförmåga.</p> <p>En gemensam styrgrupp är navet i förvaltningen för arbetet inom området. Tillsammans har förvaltningen 160 utbildade språkbud och språkstödjare, en tydlig effekt av detta är att man lär och inspireras av varandra, samt att man samarbetar med varandra inom området. Under året har två personer arbetat heltid med frågor rörande språk och kultur inom verksamheterna.</p>		
Uppdrag	Prognos	Status
8: Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser (OSN, ÄLN, KTN, IFN, SCN, UBN, AMN och PBN)	Uppdraget förväntas vara färdigt 2025.	
<p>Kommentar:</p> <p>Utvecklingen av samverkan med berörda nämnder och Region Uppsala pågår inom flera områden och med olika målgrupper. För berörda nämnder pågår den övergripande samordningen främst inom mål och budgets uppdrag 8. För samverkan med Region Uppsala pågår arbetet inom ramen för forum inom HSOV-organisationen, där specifika uppdrag prioriterats.</p> <p>Utifrån mål och budgets uppdrag 8, som ställts till åtta av kommunens nämnder, har samordningsmöten genomförts med brukarrepresentanter, med syfte att arbeta fram förslag på vad som bör prioriteras att tas fram gemensamt för att uppnå störst önskad effekt. Dessutom har ytterligare representanter bjudits in för att bidra med koppling till pågående forskningsprojekt och kunskap inom de olika prioriterade områdena.</p> <p>Även nätverksträffar har anordnats. Det framkom att deltagarna uppfattade nätverket som ett bra komplement till andra fora och ett viktigt led i att skapa förutsättningar för ett mer konkret fokus på gemensamt synsätt på förebyggande och hälsofrämjande arbete. Nätverkets arbete har bland annat lett till att flera har sett samband mellan social hållbarhet och arbetet med effektiv och nära vård 2023 samt att även andra förvaltningar än vård och omsorgsförvaltningen initierat samverkan med funktionsrättsrörelsen. Nätverket kommer vara en del av ordinarie arbete framöver.</p> <p>En del av uppdrag 8 handlar om att fokusera på att skapa effekter hos individer med förebyggande och hälsofrämjande insatser och åtgärder. I dagsläget saknar kommunen en analysmodell som underlag för att prioritera, jämföra och motivera sådana insatser. Därför har under hösten ett samarbete genomförts med en konsult som lett fram till en hälsoekonomisk analysmodell som överlämnas till kommunen i december 2023. Fokus i konsultens arbete har varit i första hand att ta fram en modell, men också att analysera tre områden lite mer utförligt: placerade barn, trygg hemgång och arbetsmarknadsåtgärder till gruppen utlandsfödda kvinnor långt från arbetsmarknaden. Arbetet med att utveckla och kommunanpassa analysmodellen kommer fortsätta under 2024 inom ramen för uppdrag 8.</p> <p>Kommunen och regionen har som mål att 2030 etablera vårdcentrum, vilket innebär viss koncentration av vården för personer med komplexa behov eller behov som kräver något högre vårdnivå. Ett vårdcentrum består dels av verksamheter som med fördel samlokaliseras kring en vårdcentral, dels av ett nätverksbaserat samarbete mellan kommunala och regionala aktörer inom ett geografiskt område. Det gemensamma arbetet med vårdcentrum har varit omfattande under året och tagit stora resurser i anspråk. Arbetet sker i dialog med regionen, två parallella utredningsarbeten har pågått där det ena som innebär att ha en gemensam fastighet med regionen är nedlagt.</p> <p>Aktiviteter har även genomförts under året för att säkra att nämndens vård är jämlik och samskapande enligt gällande lagstiftning.</p>		

Uppdrag	Prognos	Status
9: Säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja social och digital inkludering samt stärka grundbemanningen inom äldreomsorgen (ÄLN, OSN, KTN och IFN)	Uppdraget förväntas vara färdigt 2024.	
<p>Arbete pågår inom nämndens egen regi för att stärka grundbemanningen, exempelvis chefsförtätning för att nå målvärdet för antal medarbetare per chef och arbete tillsammans med bemanningskonsulter med fokus på effektiva och hållbara scheman. Därtill har differentiering av yrkesroller skett för att säkerställa bemanning efter behov.</p> <p>Under året har ett antal aktiviteter utförts i syfte att implementera digitala tjänster för kommuninvånare och brukare och öka den sociala delaktigheten. Samtliga medborgare över 65 kan få stöd via IT för äldre på träffpunkterna. Hemtjänsten stöttar efter biståndsbedömda behov. Sedan tidigare bedrivs ett arbete med "Funk-IT". I detta utbildas de äldre, som önskar, om hur de kan använda dator, surfplatta eller mobiltelefon för olika ändamål.</p>		

Kommungemensamt nämndmål	Prognos	Status
NB1.1. Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv (Gemensamt HR-nämnd-/bolagsmål)	Nämndmålet är färdigt.	
<p>Kommentar:</p> <p>Arbete har skett utifrån chefsuppdraget och det förvaltningsövergripande arbetet med 2.0., att se mer till helheten och inte enbart till egen avdelning/organisatorisk enhet. Alla medarbetare har medarbetardialoger med sin chef och en kompetensplan enligt 70-20-10. Förvaltningens förvaltningsplan färdigställdes i februari i år. Avdelningsplaner färdigställdes under våren och har följts upp internt under hösten.</p> <p>En fördjupad introduktion för chefer är framtagen. Syftet är att skapa kännedom för chefer kring de regelverk, lagstiftningar samt policies som har påverkan på chefsuppdraget. Välkomsträff för nya medarbetare har pilotats under året där medarbetaren får introduktion kring värdegrund och delaktighet i arbetsmiljö. Ett ledarforum har genomförts under hösten med tema det nära ledarskapet. Chefer inom förvaltningen deltar löpande i olika satsningar för att stärka ledarskapet och det kontinuerliga lärandet. Dessa stödjer cheferna i sin utveckling, där målet är ett kulturbärande ledarskap</p> <p>Initiativ för att öka medarbetarnas digitala kompetens har också bidragit till att medarbetaren känner sig trygg i att hjälpa brukarna i sin vardag. Initiativen är goda exempel på medledarskap, där både medarbetarna och verksamheten utvecklas och medarbetarnas engagemang och vilja att göra varandra bra bidrar positivt till kulturen inom nämndens verksamheter.</p> <p>Nämndmålet med tillhörande åtgärd bedöms som färdigt men arbetet fortgår under 2024 inom ramen för det omformulerade kommungemensamma nämndmålet "Kommunkoncernen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö".</p>		
Kommungemensamt nämndmål	Prognos	Status
NB1.2. Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling, kontinuerligt lärande och medledarskap (Gemensamt HR-nämndmål)	Nämndmålet är färdigt.	
<p>Kommentar:</p> <p>En fördjupad introduktion för chefer är framtagen. Syftet är att skapa kännedom för chefer kring de regelverk, lagstiftningar samt policies som har påverkan på chefsuppdraget. Välkomsträff för nya medarbetare har pilotats under året där medarbetaren får introduktion kring värdegrund och delaktighet i arbetsmiljö. Ett ledarforum har genomförts under hösten med tema det nära ledarskapet. Chefer inom förvaltningen deltar löpande i olika satsningar för att stärka ledarskapet och det kontinuerliga lärandet. Dessa stödjer cheferna i sin utveckling, där målet är ett kulturbärande ledarskap</p> <p>Initiativ för att öka medarbetarnas digitala kompetens har också bidragit till att medarbetaren känner sig trygg i att hjälpa brukarna i sin vardag. Initiativen är goda</p>		

exempel på medledarskap, där både medarbetarna och verksamheten utvecklas och medarbetarnas engagemang och vilja att göra varandra bra bidrar positivt till kulturen inom nämndens verksamheter.

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Samverkansplattform med dialogforum och utförardialoger har etablerats med utförare på både strategisk och operativ nivå. Det innebär att kontakter och dialog sker löpande och inom olika avtal och på olika nivåer hos nämndens utförare. I och med detta bedöms nämnden bidra till att förenkla för näringslivets aktörer inom nämndens verksamheter.

Uppdrag	Prognos	Status
10: Förenkla företagens vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.	Uppdraget är färdigt.	
Kommentar: Förutsättningarna är stärkta genom att en samverkansplattform med dialogforum och utförardialoger har etablerats med utförare. Det innebär att kontakter och dialog sker löpande och inom olika avtal och på olika nivåer hos nämndens utförare.		
Uppdrag	Prognos	Status
12: Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden	Uppdraget förväntas vara färdigt 2025.	
Kommentar: Nätverk för erfarenhetsutbyte med andra kommuner har etablerats gällande bland annat utvecklingsarbete. Ett viktigt fokusområde under år 2023 har rört dialog och samverkan mellan förvaltning/nämnd och civilsamhället. Dialog med föreningslivet angående förslag på nya riktlinjer för föreningsbidrag planeras under 2024. En dialog med Kommunal har skett under hösten i syfte att öka förståelsen för varandras uppdrag och vikten av en fortlöpande dialog. Fortsatt dialog kommer att ske under 2024.		

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

För att bidra och öka takten i klimatomställningen för att minska växthusutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun arbetar verksamheterna inom olika områden. Exempel på aktiviteter som sker är optimering av fordonsflottan, miljöombudsutbildningar samt arbete med att minska mängden fossil plast i nämndens verksamheter. Krav i förfrågningsunderlag gällande fossilfria transporter finns och utförare förväntas följa den ökade takten i klimatomställningen.

Behov finns dock att öka takten i omställningen för att fullt ut bidra till kommunens miljömål och minska nämndens miljöpåverkan. Exempel på utmaningar framöver är att verksamheternas möjligheter till laddinfrastruktur och tankning av biogas är begränsade. Etappmålet har inte nåtts när det gäller ekologiska livsmedel. Systematisk uppföljning av hur externa utförare uppfyller gällande miljökrav i förfrågningsunderlagen saknas.

Uppdrag	Prognos	Status
15: Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050	Uppdraget förväntas vara färdigt 2026.	
<p>Kommentar:</p> <p>För att bidra och öka takten i klimatomställningen för att minska växthusutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun arbetar verksamheterna inom olika områden. Exempel på aktiviteter som sker är optimering av fordonsflottan, miljöombudsutbildningar samt arbete med att minska mängden fossil plast i nämndens verksamheter. Krav i förfrågningsunderlag gällande fossilfria transporter finns och utförare förväntas följa den ökade takten i klimatomställningen.</p> <p>Behov finns att öka takten i omställningen för att fullt ut bidra till kommunens miljömål och minska nämndens miljöpåverkan. I nämndens verksamhetsplan 2024 har de konkreta åtgärderna delats upp i separata åtgärder för att på ett tydligare sätt kunna följa nämndens uppfyllelse av de aktuella etappmålen. Därtill har ytterligare åtgärder tillkommit.</p> <p>Exempel på utmaningar framöver är att verksamheternas möjligheter till laddinfrastruktur och tankning av biogas är begränsade. I arbetet för att utvecklas strävas det efter att fördela de fossilfria alternativen som finns till hands på bästa sätt utifrån verksamheternas möjligheter. Etappmålet har inte nåtts när det gäller ekologiska livsmedel. Systematisk uppföljning av hur externa utförare uppfyller gällande miljökrav i förfrågningsunderlagen saknas.</p>		

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Samarbete sker kontinuerligt i många avseenden med andra nämnder i Uppsala kommun och med Region Uppsala i samordnade insatser för att förbättra förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet för kommunens äldre. Insatser för att motverka ensamhet och social isolering pågår och har utvecklats kontinuerligt. Aktiviteter pågår även inom ramen för implementering av handlingsplan för en äldrevänlig kommun, samtidigt har arbetet för revidering av program och handlingsplan påbörjats. Andra exempel på prioriterade insatser inom området innefattar det suicidpreventiva arbetet samt insatser för att motverka hot och våld och missbruk.

Som ett led i att bidra till mer jämlika livsvillkor för nämndens målgrupp arbetar även nämnden i samverkan med andra kommunala parter för att öka utbudet av prisrimliga bostäder på den ordinarie bostadsmarknaden och minska segregationen i kommunen.

För att bidra till ett tryggare om mer jämlikt Uppsala genomförs insatser för att motverka välfärdsbrott och stärka äldreperspektivet i det brottsförebyggande arbetet i kommunen, samt insatser inom ramen för nämnden krisberedskap.

Uppdrag	Prognos	Status
20: Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.	Uppdraget förväntas vara genomfört 2026.	
<p>Kommentar: Nämnden har varit delaktig i förebyggande insatser, såsom bevakande av äldreperspektivet i trygghetsskapande arbete. Olika mötesplatser kan bidra till att öka tryggheten och även verka brottsförebyggande inom den yngre målgruppen.</p> <p>Uppföljningsarbetet för att upptäcka leverantör som bryter mot lagen för egen vinning har utvecklats. Nämnden deltar även i det kommunövergripande nätverket mot välfärdsbrott.</p> <p>Nämnden har arbetat med öka kunskapen hos medborgare och personal kring telefonbedrägerier mot äldre.</p>		
Uppdrag	Prognos	Status
22: Förebygg och bryt segregationen och skapa förutsättningar för fler bostäder med låg boendekostnad (KS, AMN, GSN, IFN, KTN, OSN, PBN, SCN, UBN, ÄLN, UHEM, SKOL, UKAF och UBF)	Uppdraget förväntas vara färdigt 2025.	
<p>Kommentar: Förvaltningens och fastighetsstabens gemensamma arbete för seniorboenden är en viktig del i detta och det är ett pågående arbete. ÄLN fortsatt delaktigt med kunskapsunderlag för att underlätta prisrimliga bostäder för äldre inom ramen för ordinarie samverkansarbete 2024.</p>		
Uppdrag	Prognos	Status
23: Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända	Uppdraget förväntas vara färdigt 2024.	
<p>För att påskynda och bidra till en snabbare etablering av nyanlända har en kartläggning av nämndens utmaningar och möjligheter gällande arbetsplatsförlagt lärande (APL) genomförts. Det har även påbörjats ett arbete för att förbättra processen kring samordning av APL och fortsatt samarbete sker med arbetsmarknadsnämnden och Region Uppsala.</p>		
Uppdrag	Prognos	Status
24: Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.	Uppdraget förväntas vara färdigt 2026.	
<p>Kommentar: I Strategi för närvårdssamverkan 2021-2023, en överenskommelse mellan Region Uppsala och kommunerna i Uppsala län, finns beslutade fokusområden för den gemensamma utvecklingen och planeringen av arbetet med hälsa, stöd, vård och omsorg i länet. Utifrån strategin pågår utveckling av ett långsiktigt och tvärsektorieellt suicidpreventivt arbete.</p> <p>Under året har även ett flertal nya våldsombud inom vård och omsorgsförvaltningen utbildats.</p> <p>Utbildningssatsningar kring psykisk hälsa och suicidprevention.</p> <p>Ytterligare statliga medel har tilldelats för att stärka arbetet med ofrivillig ensamhet.</p>		

Uppdrag	Prognos	Status
27: Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.	Uppdraget förväntas vara färdigt 2025.	
<p>Kommentar:</p> <p>Alla verksamheter i egen regi har tagit fram en kontinuitetshanteringsplan. Över lag är beredskapen god för kortare avbrott och störningar i verksamheten. Fortsatt arbete kommer göras under 2024 för att rusta nämndens verksamheter för längre avbrott.</p> <p>Flera verksamheter har genomfört övningar. Tillsammans med socialförvaltningen har en övning med fokus civilt försvar genomförts.</p> <p>Utveckling pågår genom förtydliganden i uppdrag och avtal samtidigt som frågan tas upp den utvecklade dialogen med externa utförare för att säkra att alla har kännedom och arbetar med frågan.</p>		

Nämndspecifikt mål	Prognos	Status
Kommunens äldre ska ges möjlighet att leva ett aktivt och självständigt liv.	-	
<p>Kommentar:</p> <p>Nämnden är aktiv i ett antal arbeten och projekt kopplat till äldrevänlig kommun ex. kring ofrivillig ensamhet, äldresamverkan, levande landsbygd, äldrevänlig oktober osv.</p> <p>Under 2024 revideras program och handlingsplan för en äldrevänlig kommun, men det pågående samverkansarbetet fortsätter.</p> <p>Deltagande fortsätter i nationella utvecklingsforum med R9 kommuner, och det är nära samarbete med Samråd Äldres Vård (SÄV), pensionärsorganisationer som PRO, Anhörigcentrum och frivilliga organisationer som Röda Korset.</p> <p>Myndighet ÄLN samverkar med regionens äldremottagningar för att dela information om kommunens öppna verksamheter och stödinsatser. Representanter från ÄLN har även deltagit i möten med äldresamordnare och äldre medborgare i Gottsunda för att informera om kommunens verksamheter. Nämnden arbetar med att öka rådighet gällande planering och etablering av särskilda boenden för att därigenom uppnå balans mellan utbud och behov av särskilda boenden.</p> <p>Nämndmålet utgår i 2024 års verksamhetsplan då åtgärderna antingen flyttats till andra uppdrag eller tas om hand inom ramen för nämndens grunduppdrag.</p>		

Uppföljning av äldrenämndens åtgärder

Nedan beskrivs status på de åtgärder som äldrenämnden beslutat om utifrån tilldelade uppdrag i Mål och budget 2023–2025.

Åtgärdernas status redovisas enligt följande färgmarkering:

Blått	Åtgärden är genomförd
Grönt	Arbetet med åtgärderna går enligt plan
Gult	Arbetet med åtgärden är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Röd	Åtgärden genomförs inte

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Uppdrag 1: <i>Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Genomlys nämndens administration och stödprocesser för att identifiera effektiviseringsmöjligheter.	<p>En kartläggning av administrativa arbetsuppgifterna på vård- och omsorgsförvaltningens olika avdelningar och enheter är påbörjad. Fokus har varit på frågor som: Vilken administration är nödvändig och behövs för att leda verksamheten? Vilken administration behövs för att ha ordning och reda och leverera tjänster med god kvalitet? Går det att förenkla och effektivisera administrationen? Går det att sluta göra vissa administrativa uppgifter?</p> <p>Exempel på konkreta aktiviteter som genomförts under året:</p> <ul style="list-style-type: none"> - En översyn över möjligheterna att använda AI för att minska administrationen inom verksamheten har påbörjats. - Schemakonsult har arbetat för att hitta system för att underlätta schemaläggning. Robotfabriken är inkopplad för att se över möjligheterna för AI att hjälpa att lägga scheman. - Struktur för hantering av utvecklingsönskemål inom automatisering är framtagen. 	

Uppdrag 3: Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Utveckla förutsättningarna för innovativa arbetssätt och ökad användning av digital välfärdsteknik i nämndens verksamheter, exempelvis genom automatisering, digital tillsyn, handläggargstöd och e-tjänster.	<p>Inom Myndighet ÄLN har samverkan med egen regi hemtjänst lett till implementering av digital teknik som digital tillsyn och inköp. Möjligheterna att skapa medborgartjänster som e-ansökan och robohandläggning för insatsen trygghetslarm kommer dock först vara möjliga under 2024.</p> <p>Inom äldreomsorgen i ordinärt boende fokuseras på att öka användningen av välfärdstekniska produkter, i samarbete med enheten för digital utveckling. Inom äldreomsorg i särskilt boende prioriteras utvecklingen av innovativa arbetssätt och användning av digital välfärdsteknik, inklusive automatisering, digital tillsyn och e-tjänster. Trygghetskapande teknik har införts, bland annat hotellås, spårbara läkemedelssåp i brukares rum och kameratillsyn. Införande av WI-FI för brukare har påbörjats. Ett digitaliseringsteam arbetar med att utveckla digitala aspekter vidare.</p> <p>Arbete med automatisering fortsätter genom utredningar och samverkan med objektspecialister. Fokus har lagts på logguppföljning, och det har skapats en struktur för hantering av utvecklingsönskemål. Kommunens "Robotfabrik" har fått i uppdrag att se över om särskild robot kan användas för att upptäcka registrering av utförda insatser på felaktigt sätt. Roboten minskar den manuella administrationen och ökar möjligheten till att tillsätta resurser på rätt aktivitet för att motverka välfärdsbrott.</p> <p>Breddinförande pågår inom områdena digital tillsyn och digitala inköp.</p> <p>Förarbeten pågår inför upphandlingen av läkemedelsautomater inom ordinärt boende.</p> <p>Inom Internet of Things (IoT) pågår utveckling av processer och stöd för förändringsarbete inom digital verksamhetsutveckling.</p> <p>För att säkerställa ökad användning av digital välfärdsteknik arbetar förvaltningen med att anpassa avtal och uppdragsbeskrivningar.</p>	

Uppdrag 4: Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Minska behovet av inhyrd legitimerad personal.	Åtgärden pågår och situationen har förbättrats under året. Antalet vakanta tjänster inom egen regi har minskat med ca 20 st. sedan mars 2023. Nämndens egen regi har fokus på arbetsmiljö, patientsäkerhet och ekonomi i balans. Dessa påverkar varandra. Omvärldsbevakning är ständigt pågående.	
2. Minska andelen visstidsanställda medarbetare och fasa ut delade turer.	<p>Avdelning äldreomsorg ordinärt boende:</p> <p>Inga ofrivilliga delade turer förekommer på avdelningen. Arbete för att öka andelen tillsvidareanställda medarbetare har pågått kontinuerligt, och målet att nå 80% tillsvidareanställning har uppnåtts räknat i arbetad tid.</p> <p>Avdelning äldreomsorg särskilt boende:</p> <p>Delade turer har till stor del fasats ut inom avdelningen, det finns kvar i en verksamhet där medarbetarna själva valt att ha det kvar. En utbildning för yrkesrollen/funktionen som servicebiträden startar i januari för att möjliggöra anställning av personer utan rätt formell kompetens och därigenom minska antalet visstidsanställda. Rollen som servicebiträde kan även utgöra en karriärväg till undersköterska. Projektet med Time Care för optimering av schema- och bemanningsplanering avslutas i december, och ett nytt arbete inleds för att säkerställa ett behovsstyrt och resurseffektivt arbetssätt med optimal schema- och bemanningsplanering inom avdelningen.</p>	
3. Utveckla arbetet med kompetensinventering och kompetensplanering.	<ul style="list-style-type: none"> - Ersättningsplanering har påbörjats inom förvaltningen under december och kommer att arbetas vidare med under våren 2024. - Ett arbete för att kompetensutveckla vård- och omsorgsförvaltningens objektspecialister inom område digitalisering har genomförts under året. - Kompetensmodell för sjuksköterskor snart färdig att implementera. Kompetensmodeller för arbetsterapeuter och fysioterapeuter kommer att påbörjas under våren. 	

	<ul style="list-style-type: none"> - Specialistutbildningar inom HSL identifierade och medarbetare har gått och går relevanta sådana. - Nära samarbete med AMF i utbildningsfrågor, pågående satsningar genom bla äldreomsorgslyftet . Medverkan i kompetensförsörjningsarbete på nationell nivå genom representation i Vårdkompetensrådet. - Utifrån en sammanställning av handledares förutsättningar har den nya funktionen huvudhandledare för arbetsplatsförlagt lärande (APL) inlett ett arbete i projektform för att stärka och kvalitetssäkra handledarrollen. Arbetet syftar till att utveckla mottagandet av vård- och omsorgselever i nämndernas verksamheter . Uppdraget är i projektform och har påbörjats i ÄLNs verksamheter som vi avser utvidga till OSNs verksamheter. - Kompetenstrappa med kompetenskrav som också ger underlag för fortsatt kompetensutveckling för biståndshandläggare på myndighet ÄLN är framtagen och samverkad med de fackliga organisationerna gällande för biståndshandläggare. Till kompetenstrappan är ett bedömningsstöd framtaget för att chefer på ett likvärdigt sätt ska kunna bedöma biståndshandläggares behov av kompetensutveckling och vilka utbildningssatsningar som ska prioriteras. Förtydligade möjligheter till kompetensutveckling ger ökad trygghet i arbetet och ökad attraktivitet för yrket. <p>Avdelning äldreomsorg ordinärt boende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arbete med individuella utvecklingsplaner sker på samtliga verksamheter. Alla medarbetare ska ha en plan enligt 70-20-10. - Arbete med arbetsdifferentiering sker för att låta alla funktioner nyttja sin kompetens till fullo. - Program för chefs- och ledarskapsutveckling. <p>Avdelning äldreomsorg särskilt boende</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arbete pågår med att identifiera specialistundersköterskor. Syftet är att säkra/stärka kunskap och kvalité för de boende ytterligare. Vi kan också se att rollen skulle kunna innebära en avlastning för sjuksköterskorna med vissa arbetsuppgifter. Inom avdelningen har en differentiering av olika 	
--	---	--

	<p>yrkesroller genomförts, vilket b la bidragit till att Arbetsmarknadsförvaltningen kommer starta upp en utbildning (20 veckor) för servicebiträden under januari. Idag har en undersköterska ansvar för omvårdnaden och serviceinsatser. Att ha servicebiträden kommer frigöra tid så undersköterskorna kan koncentrera sig på omvårdnadsarbetet. Det bidrar till att kompetensen kring den enskildes vård och omsorg kommer öka.</p> <p>- Lärportalen nyttjas i större uträkning för att sörja för kompetensförsörjning, många olika utbildningar har blivit obligatoriska för samtliga medarbetare inom vård- och omsorgsförvaltningen. Några exempel är - låg affektivt förhållningssätt, lindrig bortom boten, förflyttningsteknik och ergonomi.</p>	
--	--	--

Uppdrag 6: Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentor för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom förskola, vård och omsorg. (OSN, ÄLN, AMN och UBN)		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
<p>1. Arbeta aktivt för språkutvecklande arbetsplatser i samverkan med berörda nämnder, exempelvis genom språkombud, utbildning för språkstödjare och handledare, för att stärka kunskaper i svenska språket.</p>	<p>En gemensam styrgrupp är navet i förvaltningen. Tillsammans har vi 160 utbildade språkombud och språkstödjaren, en tydlig effekt av detta är att man lär och inspireras av varandra samt att man samarbetar med varandra inom området.</p> <p>Exempel på aktiviteter inom nämndens egen regi under 2023 är:</p> <p>Ordinärt boende</p> <ul style="list-style-type: none"> - Det finns fungerande nätverk och rutiner kring arbetet med språk och kultur. Alla verksamheter arbetar aktivt med frågor som språkkompetens och kulturförståelse. - Under året har två personer arbetat heltid med frågor rörande språk och kultur inom verksamheterna. Det har genomförts workshops och utbildningar både centralt och på verksamheterna. <p>Särskilt boende</p> <ul style="list-style-type: none"> - Målet att vid årsskiftet 2023/2024 ha 80 språkstödjare har nästintill uppnåtts. Arbetet med språkstödjare har fallit väl ut och nu kommer arbete starta med att se över hur deras roller och ansvar kan stärkas ytterligare. 	

	<p>- En lärare i svenska har anställts 50% under januari-maj i syfte att stärka språksvaga medarbetare. En utbildning kommer starta upp för medarbetarna gällande språkutvecklande arbetsplatser där fokus bl.a. är värderingar och bemötande.</p> <p>- En SFI-lärare har gjort insatser på vissa verksamheter där stöttning behövs. Under 2 mån har det funnits en pilot på två SÄBO, där egen regin haft en en SFI lärare som bland annat arbetat med den framtagna verktygslådan i språkutvecklande arbetssätt. En kort test som fått mycket uppskattning, utifrån arbetet tas lärdomar fram för att arbeta vidare.</p>	
--	--	--

Uppdrag 8: Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser (OSN, ÄLN, KTN, IFN, SCN, UBN, AMN och PBN)		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Utveckla samverkan med berörda nämnder och Region Uppsala för att stärka kommunens del i arbetet med förebyggande och hälsofrämjande inom effektiv och nära vård 2030.	<p>Utvecklingen av samverkan med berörda nämnder och Region Uppsala pågår inom flera områden och med olika målgrupper. För berörda nämnder pågår den övergripande samordningen främst inom mål och budgets uppdrag 8. För samverkan med Region Uppsala pågår arbetet inom ramen för forum inom HSVO-organisationen, där specifika uppdrag prioriterats.</p> <p>Kommunen och regionen har som mål att 2030 etablera vårdcentrum, vilket innebär viss koncentration av vården för personer med komplexa behov eller behov som kräver något högre vårdnivå. Ett vårdcentrum består dels av verksamheter som med fördel samlokaliseras kring en vårdcentral, dels av ett nätverksbaserat samarbete mellan kommunala och regionala aktörer inom ett geografiskt område. Det gemensamma arbetet med vårdcentrum har varit omfattande under året och tagit stora resurser i anspråk.</p>	
2. I samverkan med interna och externa aktörer utveckla förebyggande, hälsofrämjande och rehabiliterande arbetssätt och insatser.	<p>Utifrån mål och budgets uppdrag 8, som ställts till åtta av kommunens nämnder, har tre samordningsmöten genomförts under första delen av året, med syfte att arbeta fram förslag på vad som bör prioriteras att tas fram gemensamt för att uppnå störst önskad effekt. Utöver utsedda tjänstepersoner har representanter från Funktionsrätt Uppsala kommun, Uppsala pensionärsföreningars samarbetsråd (UPS) och Barnombudet i Uppsala län (BOiU) deltagit. Dessutom har ytterligare representanter bjudits in för att bidra med koppling till pågående forskningsprojekt och</p>	

	<p>kunskap inom de olika prioriterade områdena.</p> <p>Under hösten har ytterligare två nätverksträffar hållits, där den första hade fokus på möjliga samarbeten och utvecklingsområden. Den andra nätverksträffen syftade till att samla vad vi gjort tillsammans under 2023 samt vad man önskar för utveckling i samverkan under 2024. Det framkom att deltagarna uppfattade nätverket som ett bra komplement till andra fora och ett viktigt led i att skapa förutsättningar för ett mer konkret fokus på gemensamt synsätt på förebyggande och hälsofrämjande arbete. Nätverkets arbete har bland annat lett till att flera har sett samband mellan social hållbarhet och arbetet med effektiv och nära vård 2023 samt att även andra förvaltningar än vård och omsorgsförvaltningen initierat samverkan med funktionsrättsrörelsen</p> <p>En del av uppdrag 8 handlar om att fokusera på att skapa effekter hos individer med förebyggande och hälsofrämjande insatser och åtgärder. I dagsläget så saknar kommunen en analysmodell som underlag för att prioritera, jämföra och motivera sådana insatser. Därför har under hösten ett samarbete genomförts med en konsult som lett fram till en hälsoekonomisk analysmodell som överlämnas till kommunen i december 2023. Fokus i konsultens arbete har varit i första hand att ta fram en modell, men också att analysera tre områden lite mer utförligt: placerade barn, trygg hemgång och arbetsmarknadsåtgärder till gruppen utlandsfödda kvinnor långt från arbetsmarknaden. Arbetet med att utveckla och kommunanpassa analysmodellen kommer fortsätta under 2024 inom ramen för uppdrag 8.</p>	
<p>3. Säkra att nämndens vård och omsorg är jämlik och samskapande.</p>	<p>Aktiviteter har genomförts under året för att säkra att nämndens vård är jämlik och samskapande enligt gällande lagstiftning. Åtgärden bedöms som färdig och hanteras från och med år 2024 inom ramen för nämndens ordinarie verksamhet.</p> <p>Exempel på aktiviteter som genomförts under året:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Har skett förtydliganden i nya och reviderade avtal med externa utförare. Genom uppföljning av avtal sker löpande arbete för att säkra att avtal efterlevs. 	

	<p>Egen regins verksamheter inom ordinärt boende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samtliga verksamheter arbetar utifrån värdegrunden och vården utgår från varje individs unika behov och preferenser, genomförandeplanen är styrande. Arbetet utgår från IBIC och sker i samverkan med andra avdelningar på förvaltningen, främst avdelningen för hälso- och sjukvård. - Mobila verksamheter möjliggör för en jämlik service, även för de individer som inte bor i tätort. - Arbete med att motverka ofrivillig ensamhet har varit ett stort fokus under året och skett både internt och i samverkan. - Ett arbete har gjorts inom HBTQIA+ där utbildningar och workshops har genomförts under året. - Stort fokus har varit på språk och kultur, där insatser både i vardagen och vid givna workshops bidrar till inkludering och samskapande. <p>Egen regins verksamheter inom särskilt boende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arbetsbeskrivningarna som tagits fram för att tydliggöra de olika ombudsrollerna har till viss del säkrat en mer jämlik vård och omsorg mellan egen regins boenden. - Gemensamt material och arbetssätt inom vissa områden är framtaget för samtliga boenden så som t. ex. välkomstmateriale, genomförande av anhörigenkät, kontinuerliga anhörigträffar och brukarråd i verksamheterna, aktivitetssamordnare och uppföljning av avvikelser. - SÄV-grupper (Samverkan Äldres Vård) har fortsatt under året i samverkan med pensionärsrörelsen. - De förvaltningsinterna uppdragsuppföljningarna på boendena är också ett led i att säkra vården och omsorgen. Där lyfts både många positiva delar men också olika brister som måste åtgärdas. Bristerna uppvisar stora likheter på boendena. Åtgärder görs på respektive boende utifrån de identifierade bristerna. Ett gemensamt och övergripande arbete ska starta upp med att se över brister och starta ett förbättringsarbete för att få mer genomslagskraft och följsamhet i verksamheterna.
--	--

	- IVO har under november genomfört en uppföljande tillsyn inom förvaltningen. Fokusområdena var bristande kompetens hos omvårdnadspersonal gällande medicinska bedömningar, brister i svenska språket, brister i dokumentation (HSL) och läkemedelshantering, brister i kontinuiteten i den legitimerade personalgruppen som främjar en god vård, samt brister i den palliativa vården. SÄBO och avdelningen för hälso- och sjukvård har tillsammans vidtagit åtgärder. Återrapport från IVO väntas under början av 2024.	
4. Möjliggöra uppföljning av indikatorer som kan utgöra underlag för att följa och utveckla omställningsarbetet till en effektiv och nära vård.	Uppföljningen av beslutade länsgemensamma indikatorer för omställningsarbetet till en effektiv och nära vård görs inom ramen för HSVO. Utöver det ingår Uppsala kommun i det nationella SKR-ledda arbetet för att utveckla en gemensam uppföljningsmodell och ett ramverk med mätetal som indikerar stegvisa förflyttningar.	

Uppdrag 9: Säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja social och digital inkludering samt stärka grundbemanningen inom äldreomsorgen (ÄLN, OSN, KTN och IFN)		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Säkerställa bemanning efter behov inom nämndens biståndsbedömda verksamheter, samt stärka samvaro och gemenskap.	<p>Avdelning äldreomsorg ordinärt boende</p> <ul style="list-style-type: none"> - Det har anställts ett flertal chefer under året för att nå riktmärket om 30 medarbetare per chef. - Arbete pågår med robust bemanning och minska andelen timanställda. - Vikarieanskaffningen inom hemtjänsten har centraliserats under året. <p>Avdelning äldreomsorg särskilt boende</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chefsförtätning har genomförts på vissa boenden och har fallit väl ut. Chefer får mer tid till att arbeta med medarbetarna och stärka kvalitén ytterligare i verksamheterna. Därtill har differentiering av yrkesroller skett för att säkerställa bemanning efter behov. 	
2. Stötta äldre att använda digital teknik i det dagliga livet, exempelvis genom riktade stödinsatser och introducera tillgängliga digitala tjänster för brukare.	<p>Samtliga medborgare över 65 kan få stöd via IT för äldre på träffpunkterna. Hemtjänsten stöttar efter biståndsbedömda behov. Arbetet sker i samverkan med enheten för digital verksamhetsutveckling.</p> <p>Sedan tidigare bedrivs ett arbete med "Funk-IT". I detta utbildas de</p>	

	<p>äldre, som önskar, om hur de kan använda dator, surfplatta eller mobiltelefon för olika ändamål. På boendena finns tillgång till aktivitetsbord för olika aktiviteter. Personal stöttar de äldre att via tekniska hjälpmedel ha kontakt med anhöriga/närstående eller hantera olika vardagssysslor. Arbete med att säkra Wi-fi på särskilda boenden pågår. Mycket stöttning och arbete har skett i verksamheterna under hösten med att säkra larm.</p> <p>Flera punkter i programmet för "Aktiv oktober" - samordning av arrangemang och kommunikation av aktiviteter för äldre under oktober månad - handlade om information och handledning för äldre kring digital teknik.</p>	
--	--	--

<i>Nämndmål 1: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv (Gemensamt HR-nämnd-/bolagsmål)</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
<p>1.Öka förståelsen för det gemensamma uppdraget.</p>	<p>Arbete har skett utifrån chefsuppdraget och det förvaltningsövergripande arbetet med 2.0., att se mer till helheten och inte enbart till egen avdelning/organisatorisk enhet. Alla medarbetare har medarbetardialoger med sin chef och alla har en kompetensplan enligt 70-20-10. Vi arbetar med vision, värdegrund och verksamhetsplan/utvecklingsplan/avdelningsplan i hela linjen. Implementering pågår av förvaltningens förvaltningsplan. Avdelningsplaner färdigställdes under våren och har följts upp internt under hösten. Uppföljningen visade på att arbetet med implementering av planerna pågår inom samtliga verksamhetsområden.</p> <p>Gemensamma mötesforum, såsom planeringsdagar och utbildningar för chefer inom egen region har genomförts.</p> <p>Avdelningen för hälso- och sjukvård samarbetar med övriga avdelningar via nätverksträffar samt övriga mötesstrukturer för att implementera samsyn kring uppdraget SOL/HSL.</p> <p>I början av 2023 togs en förvaltningsplan fram tillsammans med vård- och omsorgsförvaltningens ledning. Planen färdigställdes i februari. Förvaltningsplanen riktar sig i första hand till chefer och andra som arbetar med att styra, leda och följa upp förvaltningens verksamhet. Den uttrycker förvaltningens viljeriktning och utgör en länk mellan omsorgsnämndens och äldrenämndens verksamhetsplaner, internkontrollplaner, andra styrdokument och de planer som respektive avdelning tar fram. En effekt av förvaltningsplanens implementering är att förståelsen för det gemensamma uppdraget har ökat inom vård- och omsorgsförvaltningens alla led.</p>	

	Under våren 2023 togs även en ny rutin fram för beredning av ärenden till nämnd inom vård- och omsorgsförvaltningen. Detta har skapat ökad förutsägbarhet samt utökad framförhållning för strategiska funktioner som arbetar med ärendeberedning gentemot nämnd. Detta har i sin tur alstrat en ökad förståelse för det gemensamma uppdraget, specifikt avseende ärendeberedning och nämndprocess.	
--	--	--

<i>Nämndmål 2: Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling, kontinuerligt lärande och medledarskap (Gemensamt HR-nämndmål)</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Skapa förutsättningar så att chefer på alla nivåer ska kunna stimulera medarbetare till medledarskap och aktivt medskapande.	<p>En fördjupad introduktion för chefer är framtagen. Syftet är att skapa kännedom för chefer kring de regelverk, lagstiftningar samt policier som har påverkan på chefsuppdraget. Välkomsträff för nya medarbetare har pilotats under året där medarbetaren får introduktion kring värdegrund och delaktighet i arbetsmiljö. Fyra ledarforum med förvaltningens samtliga chefer har genomförts under året, samtliga med fokus på ledarskap varav ett ledarforum har genomförts under hösten med tema det nära ledarskapet. Alla chefer har fått i uppdrag att arbeta i triogrupper med det nära ledarskapet vilket kommer att fortgå att följas upp fram till nästa ledarforum i mars 2024.</p> <p>Chefer inom förvaltningen deltar löpande i olika satsningar för att stärka ledarskapet och det kontinuerliga lärandet. En gedigen satsning pågår på Leadforward, en strukturerad metod för ledarutveckling som bygger på återkoppling från medarbetarna. Metoden har ett framåtriktat fokus och stödjer cheferna i sin utveckling, där målet är ett kulturbärande ledarskap. Chefsutbildning har också genomförts via universitet där även chefer från de externa utförarna har deltagit.</p> <p>Initiativ för att öka medarbetarnas digitala kompetens har också bidragit till att medarbetaren känner sig trygg i att hjälpa brukarna i sin vardag. Initiativen är goda exempel på medledarskap, där både medarbetarna och verksamheten utvecklas och medarbetarnas engagemang och vilja att göra varandra bra bidrar positivt till kulturen inom nämndens verksamheter.</p>	

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Uppdrag 10: Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Stärka förutsättningarna för löpande dialog och samverkan med nämndens externa leverantörer.	Förutsättningarna är stärkta genom att en samverkansplattform med dialogforum och utförardialoger har etablerats med utförare. Det innebär att kontakter och dialog sker löpande och inom olika avtal och på olika nivåer hos nämndens utförare.	

Uppdrag 12: Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Fortsätta att utveckla samverkan med brukare, intresseorganisationer, fackliga organisationer, civilsamhället och andra berörda parter genom kontinuerlig dialog, uppföljning och omvärldsbevakning.	<ul style="list-style-type: none"> - Modell för ärendeberedning är etablerad som innebär en utvecklad samverkan med intresseorganisationer och fackliga organisationer vid ärenden som har en större dignitet. - Dialog med föreningslivet angående förslag på nya riktlinjer för föreningsbidrag planeras under 2024. - En dialog med Kommunal har skett under hösten i syfte att öka förståelsen för varandras uppdrag och vikten av en fortlöpande dialog. Fortsatt dialog kommer att ske under 2024. 	

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Uppdrag 15: Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Minska nämndens miljöpåverkan, med särskilt fokus på etappmålen 2, 5 och 6 i kommunens Miljö- och klimatprogram.	<p>Behov finns av att öka takten i omställningen för att fullt ut bidra till kommunens miljömål och minska nämndens miljöpåverkan. I nämndens verksamhetsplan 2024 har de konkreta åtgärderna delats upp i separata åtgärder för att på ett tydligare sätt kunna följa nämndens uppfyllelse av de aktuella etappmålen. Därtill har ytterligare åtgärder tillkommit.</p> <p>Ett medvetet arbete pågår inom egen regin med gemensamma miljöutbildningar regelbundet per år. Det går också ut miljöinfo regelbundet till varje verksamhet för att inspirera och informera inom området.</p> <p>Två gånger per termin har en grundutbildning inom miljöområdet erbjudits. Utbildningen riktar sig mot chefer och miljöombud och tar upp ansvar, befogenheter och förutsättningar för miljöarbetet inom förvaltningen. Förvaltningen samverkar med Hållbarhetsavdelningen som har i uppdrag att ta fram former för miljöutbildning och på andra sätt stötta miljöombud ute i verksamheterna. Här bistår vi med information kring våra verksamheters behov och förutsättningar.</p> <p>I avtal med externa utförare av äldreomsorg finns krav om att verksamheten ska präglas av ett miljötankande och bidra till att bevara en hållbar miljö samt följa kommunens riktlinjer gällande miljöarbete. Utföraren ska vid även vid nyinköp/leasing införskaffa miljöbil, enligt Uppsala kommuns Miljö- och klimatprogram.</p> <p>Etappmål 2: Kommunens egen fordons- och maskinpark och upphandlade transporter är fossilbränslefria 2023. Upphandlade entreprenader är fossilbränslefria 2027.</p> <p>Optimering och minskning av fordon inom egen regin har skett kontinuerligt sedan 2015. Sedan 2021 är etappmålet uppnått inom egen regin då samtliga fordon går att köra på fossilfritt bränsle. I och med att en del nya verksamheter tillkommit inom förvaltningen så har dock fordonsflottan trots optimering</p>	

	<p>utökats fram till år 2022. Under 2023 har dock antalet fordon minskat något. Utmaningen kring infrastrukturen för att kunna ladda och tanka våra fossilfria fordon korrekt består, framför allt för våra verksamheter på landsbygden. Verksamheterna strävar fortsatt efter att fördela de fossilfria alternativen som finns till hands på bästa sätt utifrån verksamheternas möjligheter.</p> <p>Gällande externa utförare pågår det löpande arbetet i dialog med utförare av vård- och omsorg. Kommunens mål har också förtydligats i upphandlingar och avtal.</p> <p>Etappmål 5: Livsmedel inköpta av verksamheter finansierade av Uppsala kommun utgörs 2023 av 100 procent ekologiska livsmedel. Klimatpåverkan ska vara högst 1,25 kilo CO₂e per kilo inköpt livsmedel år 2030.</p> <p>Etappmålet har inte nåtts när det gäller ekologiska livsmedel. I samarbete med hållbarhetsavdelningen tas även en kompletterande indikator fram för att framöver kunna följa klimatpåverkan av inköpta livsmedel inom nämndens verksamheter. Värden för år 2022 och 2023 bedöms kunna presenteras i början av år 2024.</p> <p>Etappmål 6: Uppsala kommuns nya varor med plastinnehåll ska 2030 innehålla enbart återvunnen eller förnybar plast.</p> <p>Det pågående arbetet med att minska på fossil plast i verksamheterna fortsätter. Ett kommunövergripande arbete pågår på Hållbarhetsavdelningen för att vi ska kunna följa upp plastminskningsarbetet med indikatorer framöver. Värden för år 2022 och 2023 bedöms kunna presenteras i början av år 2024.</p>	
--	---	--

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Uppdrag 20: Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
<p>1. Fortsatt arbete och samverkan för att motverka och upptäcka leverantörer som bryter mot lagen och medvetet försöker missbruka välfärdssystemet för ekonomisk vinning, samt synliggöra system för visselblåsning.</p>	<p>Behov finns av att öka takten i omställningen för att fullt ut bidra till kommunens miljömål och minska nämndens miljöpåverkan. I nämndens verksamhetsplan 2024 har de konkreta åtgärderna delats upp i separata åtgärder för att på ett tydligare sätt kunna följa nämndens uppfyllelse av de aktuella etappmålen. Därtill har ytterligare åtgärder tillkommit.</p> <p>Ett medvetet arbete pågår inom egen regin med gemensamma miljöutbildningar regelbundet per år. Det går också ut miljöinfo regelbundet till varje verksamhet för att inspirera och informera inom området.</p> <p>Två gånger per termin har en grundutbildning inom miljöområdet erbjudits. Utbildningen riktar sig mot chefer och miljöombud och tar upp ansvar, befogenheter och förutsättningar för miljöarbetet inom förvaltningen. Förvaltningen samverkar med Hållbarhetsavdelningen som har i uppdrag att ta fram former för miljöutbildning och på andra sätt stötta miljöombud ute i verksamheterna. Här bistår vi med information kring våra verksamheters behov och förutsättningar.</p> <p>I avtal med externa utförare av äldreomsorg finns krav om att verksamheten ska präglas av ett miljötankande och bidra till att bevara en hållbar miljö samt följa kommunens riktlinjer gällande miljöarbete. Utföraren ska vid även vid nyinköp/leasing införskaffa miljöbil, enligt Uppsala kommuns Miljö- och klimatprogram.</p> <p>Etappmål 2: Kommunens egen fordons- och maskinpark och upphandlade transporter är fossilbränslefria 2023. Upphandlade entreprenader är fossilbränslefria 2027.</p> <p>Optimering och minskning av fordon inom egen regin har skett kontinuerligt sedan 2015. Sedan 2021 är etappmålet uppnått inom egen regin då samtliga fordon går att köra på fossilfritt bränsle. I och med att en del nya verksamheter</p>	

	<p>tillkommit inom förvaltningen så har dock fordonsflottan trots optimering utökats fram till år 2022. Under 2023 har dock antalet fordon minskat något. Utmaningen kring infrastrukturen för att kunna ladda och tanka våra fossilfria fordon korrekt består, framför allt för våra verksamheter på landsbygden. Verksamheterna strävar fortsatt efter att fördela de fossilfria alternativen som finns till hands på bästa sätt utifrån verksamheternas möjligheter.</p> <p>Gällande externa utförare pågår det löpande arbetet i dialog med utförare av vård- och omsorg. Kommunens mål har också förtydligats i upphandlingar och avtal.</p> <p>Etappmål 5: Livsmedel inköpta av verksamheter finansierade av Uppsala kommun utgörs 2023 av 100 procent ekologiska livsmedel. Klimatpåverkan ska vara högst 1,25 kilo CO₂e per kilo inköpt livsmedel år 2030.</p> <p>Etappmålet har inte nåtts när det gäller ekologiska livsmedel. I samarbete med hållbarhetsavdelningen tas även en kompletterande indikator fram för att framöver kunna följa klimatpåverkan av inköpta livsmedel inom nämndens verksamheter. Värden för år 2022 och 2023 bedöms kunna presenteras i början av år 2024.</p> <p>Etappmål 6: Uppsala kommuns nya varor med plastinnehåll ska 2030 innehålla enbart återvunnen eller förnybar plast.</p> <p>Det pågående arbetet med att minska på fossil plast i verksamheterna fortsätter. Ett kommunövergripande arbete pågår på Hållbarhetsavdelningen för att vi ska kunna följa upp plastminskningsarbetet med indikatorer framöver. Värden för år 2022 och 2023 bedöms kunna presenteras i början av år 2024.</p>	
<p>2. Stärka äldreperspektivet i det brottsförebyggande arbetet i samverkan med övriga kommunala aktörer och polisen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - På 60plus-mässan i mars informerade konsument Uppsala om bedrägerier mot äldre i vård- och omsorgsförvaltningens monter. - Äldreperspektivet har lyfts genom förvaltningens medverkan i områdesarbetet för Gränby- och Gottsundaområdena där det brottsförebyggande arbetet är en stående punkt. Medverkan i det KLK-ledda arbetet mot segregation har en indirekt betydelse för frågan. 	

	<p>- Under året har KLK-projektet "Trygghet för och med äldre i Gränby och Kvarngärdet" avslutats och avrapporterats, bland annat för kommunala pensionärsrådet.</p> <p>- Frågan - uttryckt som trygghet - har särskilt beaktats i processen med att revidera program och handlingsplan för en äldrevänlig kommun.</p> <p>- Hemtjänsten har planerat för att börja arbeta med rapportsystemet Embrace. Samverkan med polis och säkerhetsavdelning sker vid behov.</p>	
--	---	--

Uppdrag 22: Förebygg och bryt segregationen och skapa förutsättningar för fler bostäder med låg boendekostnad (KS, AMN, GSN, IFN, KTN, OSN, PBN, SCN, UBN, ÄLN, UHEM, SKOL, UKAF och UBF)		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Genom förstärkt kunskapsuppbyggnad identifiera effektiva insatser för att främja jämlika livsvillkor samt förebygga och bryta segregation.	<p>Samordnare för äldrevänlig kommun, med bakgrund som segregationsforskare, deltar i det KLK-ledda arbetet för att förebygga och främja segregation (Mål & budget uppdrag 22).</p> <p>Medverkan har skett av förvaltningen i områdesarbetet för Gränby- och Gottsundaområdena som omfattar kompensatoriska insatser mot segregationens negativa områdeseffekter.</p>	
2. I samverkan med berörda nämnder, bolag och övriga parter stärka förutsättningarna för prisrimliga bostäder för äldre.	<p>Samverkansarbete har genomförts under våren med KLK, med deltagande av Bostadsförmedlingen och stadsbyggnadsförvaltningen. Kontakter har skett löpande med berörda interna parter (Uppsalahem), såsom externa fastighetsföretag. Intensifierad dialog har genomförts med fastighetsägare under hösten.</p> <p>Prisrimlighet en viktig fråga i såväl s.k. mellanboendeformer som bostäder i det ordinarie bostadsbeståndet. För att få utväxling på åtgärden behövs en kommunövergripande strategi och politiskt ställningstagande kopplat till hur prisrimliga bostäder ska kunna främjas för alla kommuninvånare med särskilda behov.</p> <p>Samverkansarbetet under 2023 har mynnat ut i att projektet delats upp och arbetsuppgifterna fördelats, där arbetet med att stärka förutsättningarna för prisrimliga bostäder på den ordinarie bostadsmarknaden för äldre leds och ägs av KLK fastighet. Vård- och omsorgsförvaltningen är delaktiga i arbetet, inte minst med kunskapsunderlag.</p>	

Uppdrag 23: Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Stärk arbetsplatslärande (APL) och andra former av lärande och utbildning	Vård- och omsorgsförvaltningen har under året utbildat 114 nya handledare, intresset är stort och innebär en stor förbättring som stödjer arbetet med att ta emot elever och därmed ett bra stöd i introduktionen av nya kollegor.	

Uppdrag 24: Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1. Stärka och prioritera förebyggande insatser för att motverka ofrivillig ensamhet och isolering, samt stödja efter individens behov.	<p>Under året har förvaltningen deltagit i ett projekt om ofrivillig ensamhet. Resultatet inkluderar utvecklingsområden i samarbete med civilsamhället och andra förvaltningar och bolag, med fokus på suicidprevention. "Aktiv Oktober" var en framstående aktivitet, inkluderande uppmärksammandet av internationella äldredagen och anhörigdagen.</p> <p>För att främja en äldrevänlig kommun samarbetade äldrenämnden med olika aktörer och förvaltningar. Nämnden har en IOP med IFN, KTN och RF SISU Uppland som syftar till social och fysisk aktivitet för äldre. Öppna samverkansmöten hölls regelbundet för att analysera nuläget och identifiera lösningar på problem som ofrivillig ensamhet.</p> <p>Under vintern 2022-23 lanserades en aktivitetskalender för äldre och en hemsida för samarbete med privata restauranger med seniorrabatt. Ett "rollatorlopp" främjade fysisk aktivitet och social samvaro. ÄLN deltog i evenemang som "60-plusmässan" och Uppsala Summer Zone med fokus på äldre.</p> <p>Planeringen av "äldrevänlig oktober" och diskussioner om delnings- och mellanboendeformer för äldre var andra initiativ. Statsbidrag söktes för arbete mot ofrivillig ensamhet, inklusive pratbankar i publika miljöer. ÄLN deltog i nationella forum som lunchträffar i riksdagen om "äldersvänligt Sverige."</p> <p>Träffpunkter på landsbygden och mobila träffpunkter skapades för att främja sociala sammanhang. Utbildningssatsningar genomfördes om psykisk hälsa och suicidprevention inom hemtjänsten. Ytterligare statliga medel användes för att bekämpa ofrivillig ensamhet, med två medarbetare som arbetade uppsökande från hösten.</p>	

<p>2. Genomför kompetenshöjande åtgärder för att öka medarbetares kunskap om hot, våld och andra övergrepp.</p>	<p>Ett kontinuerligt arbete har genomförts genom hot- och våldsbuden. Under 2024 planeras det ytterligare samarbete med cheferna för att upprätthålla ett bra stöd.</p> <p>Utbildning och handledning för verksamhetschefer och medarbetare har genomförts kring lågaffektivt bemötande på egen regins särskilda boenden. Ett stort antal medarbetare i olika verksamheter har utbildats i samtalsmetodiken "motiverande samtal". Hot- och våldombud har utbildats. Ett förbättringsområde inför 2024 är att ytterligare stärka och tydliggöra hot- och våldsbudens roller och ansvar.</p>	
<p>3. Utveckla arbetsätt och tidiga och förebyggande insatser för att motverka att äldre utvecklar ett risk- eller missbruk.</p>	<p>Det har tagits fram en utbildning kring "Goda levnadsvanor" som finns tillgänglig i Lärportalen. Den ska ge stöd i att se tidiga tecken och att "våga fråga".</p> <p>Myndighet ÄLN har deltagit i framtagande av kompetenssatsningar genom FOU-s kring äldres risk- och missbruk. Utbildningsinsatser var planerade att genomföras under året, dessa kommer genomföras under 2024 och arbetet behöver fortgå kommande år. Genom kompetensutvecklingen stärks biståndshandläggarnas kompetens och kan i möten med äldre ge information, upptäcka och verka för att minska risken för ett missbruk.</p> <p>Under hösten startades ett arbete upp med att erbjuda hälsosamtal till personer som får trygghetslarm.</p>	
<p>4. Utveckla nämndens suicidpreventiva arbete i enlighet med Vägledningen till suicidpreventivt arbete inom Uppsala läns kommuner.</p>	<p>Under året har förvaltningen medverkat i ett projekt gällande ofrivillig ensamhet, arbetet har mynnat ut i ett antal utvecklingsområden gemensamt med andra förvaltningar och bolag. I arbetet ingår samverkan med suicidpreventionsarbetet.</p> <p>Följande aktiviteter har genomförts inom nämndens egen regi:</p> <p>Avdelning äldreomsorg ordinärt boende</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avdelningen arbetar aktivt med suicidprevention och under året har ytterligare två medarbetare utbildat sig till instruktör i första hjälpen psykisk hälsa. Dessa kommer att kunna stötta hela förvaltningen <p>Avdelning äldreomsorg särskilt boende</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deltagande på Suicid Zeros föreläsningar med inriktning äldre 	

	<p>har erbjudits medarbetare. Deltagandet har sedan förra rapporteringstillfället ökat. Medarbetare har utbildats i samtalsmetodiken "motiverande samtal. Dock ser avdelningen att det behövs ett omtag och ett förbättringsarbete i det suicidpreventiva arbetet.</p>	
--	--	--

Uppdrag 27: Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
<p>1. Utveckla arbetet med kris- och krigsberedskap för stärkt motståndskraft inom nämndens verksamheter.</p>	<p>Alla verksamheter i egen regi har tagit fram en kontinuitetshanteringsplan. Över lag är beredskapen god för kortare avbrott och störningar i verksamheten. Fortsatt arbete kommer göras under 2024 för att rusta nämndens verksamheter för längre avbrott.</p> <p>Flera verksamheter har genomfört övningar. Tillsammans med socialförvaltningen har en övning med fokus civilt försvar genomförts.</p> <p>Utveckling pågår genom förtydliganden i uppdrag och avtal samtidigt som frågan tas upp den utvecklade dialogen med externa utförare för att säkra att alla har kännedom och arbetar med frågan.</p> <p>Avdelning äldreomsorg ordinärt boende</p> <p>Kontinuitetsplaner är framtagna på verksamhetsnivå, kommungemensamt arbete med it-säkerheten, informationssäkerhetsutbildning ska genomföras av samtliga medarbetare. Övning med utvalda verksamheter är genomförd.</p> <p>Avdelning äldreomsorg särskilt boende</p> <p>Verksamhetschefer har genomgått två (fysiska) utbildningar i ansvarsprincipen och kontinuitetshantering. Dessa principer har integrerats i verksamheterna för att säkerställa snarare reaktion vid eventuella avbrott. För att förstärka beredskapen har 45 beredskapsombud utsetts. Dessa fungerar som "förlängda armar" åt verksamhetscheferna och driver gemensamt med kollegor och verksamhetschef det systematiska arbetet på ett kontinuerligt och resurseffektivt sätt.</p> <p>En samordnare har tillsatts för att stödja och strukturera arbetet med</p>	

	<p>beredskapsombuden. Omfattande övning har genomförts i samverkan med annan kommunal aktör, samt att scenariokort har skapats och implementerats för att möjliggöra systematiska övningar av resiliens och motståndskraft, baserat på tidigare erfarenheter och nyvunnen kunskap.</p> <p>Systematisk och kontinuerlig kontroll av pågående arbete med beredskap för avbrott och störningar genomförs med hjälp av en upprättad inventariefil och integrerade aktiviteter i avdelningens egna verksamhetsplaner.</p> <p>Arbetet med beredskap och kontinuitetsshantering pågår och utan anmärkning, områdescheferna har ett tydligt ansvar i att följa upp och övervaka det systematiska arbetet inom verksamheterna.</p> <p>Beredskapslådor har köpts in.</p>	
--	--	--

Nämndspecifikt mål: <i>Kommunens äldre ska ges möjlighet att leva ett aktivt och självständigt liv.</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
<p>1. I samverkan med övriga kommunala nämnder, civilsamhället och övriga berörda parter fortsätta utveckla Uppsala kommuns äldrevänlighet.</p>	<p>Samordning av den kommunövergripande implementeringen av program och handlingsplan för äldrevänlig kommun har hanterats löpande av ÄLN:s utsedde samordnare för äldrevänlig kommun.</p> <p>Samverkan mellan kommunala förvaltningar samt i viss mån med region, civilsamhällesaktörer eller näringsliv bedrivs med utgångspunkt i Uppsala kommuns medlemskap i världshälsoorganisationens "The Global Network for Age-friendly Cities and Communities", kommunens mål och budget samt program och handlingsplan för en äldrevänlig kommun. Det handlar om allt från analys och kunskapsinhämtning till strategisk och operativ samverkan, initiativ och aktiviteter på olika nivåer.</p> <p>Några exempel på konkreta slutresultat under 2023 är genomförandet av kommunens första rullatorlopp, åldersöverskridande- och äldreaktiviteter på sommaraktivitetsytan "Uppsala Summer Zone", dialogmöten med (bl.a. äldre) i landsbygderna samt kunskapsunderlag till och presentation av behovet av seniorboenden för fastighetsbranschen.</p> <p>Nationellt och internationellt sker även samverkan inom och via den nordiska delen av WHO-nätverket,</p>	

	<p>samordnat av Nordens välfärdscenter. Bilateral samverkan sker också sporadiskt, för Uppsalas del närmast med Göteborg. Göteborg och Uppsala deltog 24/5 på en lunchträff i riksdagen där behovet av en nationell strategi för det äldrevänliga arbetet - som stöd för den kommunala nivån - diskuterades.</p> <p>Under 2023 fortlöpte revideringen av kommunens program och handlingsplan för en äldrevänlig kommun, i nära samverkan med Uppsala Pensionärsorganisationers Samarbetsråd (UPS). Revideringen förväntas slutföras under 2024.</p> <p>Myndighet ÄLN samverkar med Region Uppsalas äldremottagningar för delgivning av informationsmaterial om kommunens öppna verksamheter, samt vilka stöd och hjälpinsatser som finnas att tillgå om behov finns hos kommunens äldre medborgare. Representanter från myndighet ÄLN har deltagit på särskild informationsträff med äldresamordnaren och äldre medborgare i Gottsunda. Syftet med samverkan och deltagande på informationsmöten är att delge information om kommunens verksamheter.</p> <p>Egen regins boenden har ett tätt samarbete med Samråd Äldres Vård (SÄV) och pensionärernas riksorganisation (PRO), anhörigcentrum och olika frivillig organisationen så som t ex röda Korset, svenska kyrkan. Övriga samarbete är exempelvis med bibliotek, skolor och förskolor.</p> <p>Samarbete har skett med arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen i ett gemensamt projekt "ung i vården". Skolelever i årskurs åtta, nio och gymnasiet anställs under lov för att arbeta med sociala aktiviteter på våra särskilda boenden.</p>	
2. Genomför en översyn av nämndens riktlinjer för och uppföljning av föreningsbidrag.	Förberedande arbete har påbörjats med bl.a. omvärldsbevakning. Dialog med föreningslivet sker i samband med att förslag på nya riktlinjer för föreningsbidrag tas fram under år 2024.	
3. Identifiera åtgärder för att uppnå balans mellan utbud och behov av särskilda boenden.	<p>Åtgärder har identifierats.</p> <p>Förvaltningen genomför ett utredningsarbete kopplat till för- och nackdelar med LOV och LOU. Beslut förväntas fattas i ärendet i äldrenämnden under 2024.</p> <p>Därtill pågår utvecklande av reviderad prognosmodell för särskilt boende i samverkan med</p>	

	<p>analysenheten på KLK samt åtgärder utifrån lokalgenomlysning av särskilt boende i samverkan med fastighetsstaben, exempelvis om ställningstaganden utifrån renoveringar/utgående hyreskontrakt.</p> <p>Utredningar pågår gällande större renoveringar av särskilda boenden inom nämndens egen regi.</p> <p>Fortsatt kvalitetsarbete sker kontinuerligt på enheterna för att ytterligare stärka attraktiviteten inom egen regins boenden.</p> <p>Pilot har genomförts gällande förändrad incitaments-/ersättningsstruktur för egen regin. Den nya strukturen breddinförs under 2024 och innebär att egen regin inte får ersättning för tomlatser. Effekten förväntas bli lägre kostnadspåverkan eller färre tomlatser.</p>
--	--

Rapportering av tillkommande uppdrag enligt beslut från KF/KS

KF-BESLUT: att uppdra till äldrenämnden att revidera program och handlingsplan för äldrevänlig kommun

Revidering av program och handlingsplan för äldrevänlig kommun pågår. Revideringens innehåll och processen för revideringen har presenterats för äldrenämnden och Kommunala Pensionärsrådet. Revideringen förväntas vara färdig 2024.

KS-BESLUT: att uppdra till samtliga förvaltningschefer att göra en översyn av chefers organisatoriska förutsättningar.

Uppdraget är färdigt.

Chefsuppdraget är nu implementerat i nämnden och arbetet med individuella utvecklingsplaner för chefer löper på. En viktig del i arbetet med hållbart ledarskap är dialogen där behov av stöd, arbetsmiljö och utveckling diskuteras och planeras.

I ledningsgrupper och på ledarträffar belyses också vikten av en kultur som bygger på tillit och på vikten av medledarskap, att ge och kunna få ta ansvar och på så sätt växa och utvecklas. I olika forum betonas och diskuteras också vikten av att som chef kunna leda i förändringsarbete. För att utveckla kunskaper inom verksamhetsutveckling har utbildningsinsatser i förändringsledning genomförts under våren för områdeschefer och avdelningschefer. Att bygga en kultur kan ta tid och i samband med att tillit och förändringsledning lyfts och diskuteras leder det också till att fler börjar reflektera enskilt och tillsammans med andra chefer. Under hösten kommer olika chefnätverk att starta på förvaltningsnivå med fokus på reflektion, det kollegiala lärandet och att bygga en samarbetskultur.

Kartläggning av chefers förutsättningar gjordes under hösten 2022 då också en verksamhetsutvecklare inom HR anställdes. Fokus i uppdraget för verksamhetsutvecklare har varit att kartlägga, i dialog, via enkät samt gruppdiskussioner hur de organisatoriska förutsättningarna får cheferna ser ut. Utifrån denna kartläggning har verksamheter identifierats där chefsförtätning genomförts för att nå riktmärke medarbetare per chef. Under våren 2023 har tre work shops på temat chefers förutsättningar genomförts, där resultat från enkäten presenterades och olika frågor diskuterades med stort engagemang. Både förbättringsområden och framgångsfaktorer identifierades och arbetet fortlöper.

Introduktion för chefer har setts över, checklista för introduktion chefer har reviderats, utbildning ny som chef inom VOF har pilotats under våren 2023 och kommer nu att fortsätta under hösten 2023. Denna utbildning riktar sig till chefer som är nya i sitt chefsuppdrag Utbildningen omfattar fem heldagar och målet är att stärka och utveckla deltagarna i rollen som chef och ledare, ge kunskaper och verktyg så att nya chefer kan verka i enlighet med uppdraget och skapa hälsosamma arbetsplatser med ett gott och tillitsfullt ledarskap och medarbetarskap.

Chefer som rekryterat chefer har även fått utökad rekryteringsstöd vid introduktion av nya chefer, där HR-specialist genomför tre samtal tillsammans med rekryterande chef samt den nyanställda chefen för att tydligt påvisa att förvaltningen satsar på ledarutveckling redan i tidigt skede. Målet med HR-stöd vid rekrytering är att rekrytera, behålla och utveckla chefer utifrån individuella kompetensutvecklingsplaner. Arbeta med handledare för nya chefer har också påbörjats.

KS-BESLUT: att uppdra till samtliga förvaltningschefer att göra en analys av nuläge och önskat läge gällande antal medarbetare per chef och ta fram en plan för implementering och ekonomiska konsekvenser av implementeringen

Uppdraget är färdigt.

Under 2022 gjorde en kartläggning av antal medarbetare per chef och chefers förutsättningar och en plan för implementeringen.

Under 2023 har chefsförtätning genomförts på identifierade verksamheter och rekrytering av nya chefer fortgår också där fortsatt behov finns. Uppföljning och utvärdering kopplat till effekter såsom ekonomi, sjukfrånvaro och arbetsmiljö kommer att påbörjas under hösten 2023.

KS-BESLUT: Uppmana samtliga nämnder att höja beredskap och genomföra övningar i syfte att de verksamheter de ansvarar för ska stå väl rustade att arbeta analogt i händelse av att digitala funktioner slås ut

Uppdraget pågår och fortgår enligt plan.

Vård- och omsorgsförvaltningen har under 2023 fortsatt bearbeta det material som inhämtats genom tidigare genomförda workshops kring kris- och krigsberedskap. Detta material har även legat till grund för framtagande av krigsorganisation för vård- och omsorgsförvaltningen, vilken planeras fastställas under hösten 2023. Samtliga verksamheter inom förvaltningen etablerar även egna planer för kontinuitetshantering, vilket följs upp av teamformationen för krisberedskap.

Förvaltningen planerar för genomförande av två oberoende krisövningar. En av dessa konstrueras och genomförs tillsammans med Region Uppsala. Den andra tillsammans med socialförvaltningen där övningsfokus är civilt försvar. Den kommer att genomföras i slutet av 2023.

Förvaltningen har genomfört branschråd tillsammans med privata utförare, där frågan om krisberedskap diskuterats i dialogforum. Detta för att underlätta för privata utförare att aktualisera och arbeta med upprättande och implementering av krisberedskapsplaner och kontinuitetshantering.

Enheten för digital verksamhetsutveckling arbetar förvaltningsinternt med beredskapsplaner för verksamhetssystem, för att säkerställa hantering vid händelse av systemavbrott.

Utöver detta pågår ett brett utvecklingsarbete rörande förvaltningens samlade förmåga vid händelse av höjd beredskap eller kris, där beredskap för att arbeta analogt ingår.

Nämnden följer även upp avbrottsrutiner via internkontrollplanen.

KS-BESLUT: att uppdra till stadsdirektör att tillse att återrapportering om hur arbetet med vårdcentrum fortskrider sker till berörda nämnder.

Uppdraget är färdigt.

Återkoppling om arbetet med bl.a. vårdcentrum har skett i till berörda nämnder i form av verksamhetsberättelse HSVO Uppsala 2022 respektive delårsrapport HSVO Uppsala 2023.

Kommunen och regionen har som mål att 2030 etablera vårdcentrum, vilket innebär viss koncentration av vården för personer med komplexa behov eller behov som kräver något högre vårdnivå. Ett vårdcentrum består dels av verksamheter som med fördel samlokaliseras kring en vårdcentral, dels av ett nätverksbaserat samarbete mellan kommunala och regionala aktörer inom ett geografiskt område.

Framtidens vårdcentrum: Under hösten 2022 genomfördes en utredning i samverkan med Region Uppsala och Heby kommun i syfte att ta fram förslag på lämpliga lokaliseringar för framtidens vårdcentrum i Uppsala kommun med fokus på behov hos invånare både i Heby och Uppsala kommuner. Utredningen föreslog vårdcentrum i Gränby, Gottsunda, Samariterhemmet (i rapporten kallat Kvarteret Högne), Kungsgärdet och Bergsbrunna. Värderingen av lokaliseringar hade fokus på genomförbarhet, tillgänglighet för invånare och närhet till individer med större behov samt möjlighet att rekrytera kompetens - fördelat på femton kriterier. Förslaget innebär att ett par av dessa lokaliseringar skulle ha närvårdsplatser, röntgen, laboratorium samt annan lokalkrävande primärvård i samverkan.

Utifrån den lämnade rapportens förslag planerades för fortsatt gemensamt arbete där Region Uppsala, Heby kommun och Uppsala kommun kunde ta parallella beslut om fortsatt aktivitet i sina respektive styrelser under våren 2023. Region Uppsala har valt att gå vidare med en särskild utredning av Kungsgärdet och Samariterhemmet som lämnades till regionstyrelsen 231219. Beslut togs om att starta behovsanalys och förstudie för etablering av framtidens vårdcentrum vid Kungsgärdet. I ärendet står att "Utredningen har fokuserat på vilken lokalisering som lämpar sig bäst för ett vårdcentrum som klarar av att samlokalisera resursintensiva verksamheter såsom röntgen, jourverksamhet och närvårdsplatser. I samband med utredningen har tidigare behovsanalyser reviderats. Utredningen visar på att det är fördelaktigt att etablera en nod för vårdcentrum vid Kungsgärdet där resursintensiva verksamheter kan samlokaliseras. Förslaget innebär att all potentiell yta på fastigheten tas i anspråk för verksamheter som med fördel samlokaliseras inom ett vårdcentrum".

Vårdcentrum är inte enbart en fysisk lokal där vård tillhandahålls, utan det handlar också till stor del om nya och förändrade arbetssätt med målet att uppnå personcentrerade och samordnade insatser inom hälsa, stöd, vård och omsorg. Genomförandepiloten vårdcentrum Uppsala på kort sikt har avslutats och övergått i förvaltning. Arbetet har utgått från de identifierade målgrupperna barn/unga, psykisk ohälsa samt äldre. Inriktningen var att i samverkan pröva nya arbetssätt med kring ledning och styrning av vårdcentrum, närvårdsplatser, samverkan inom barnmedicin, psykisk hälsa barn/unga, psykisk hälsa vuxna samt teamsamverkan. Utfallet visar att arbetssätt, processer och flöden som tagits fram och prövats inom genomförandepiloten kan bidra till att de övergripande effektmålen nära, effektivt samt förebyggande och hälsofrämjande kan nås. Arbetssättet kan därmed skapa förutsättningar för ökad kvalitet och samordning av insatser för personer som har komplexa behov och pågående insatser från båda huvudmännen.

Följeforskning har initierats, en förstudie har genomförts i samverkan med Uppsala universitet. Sammanställning av resultat pågår. Syftet med följeforskningen är att undersöka hur utformningen av vårdcentrumens ledning och styrning i samverkan över tid påverkar det verksamhetsnära genomförandet. Exempel på frågeställningar är hur vårdcentrumen utformar ledning och styrning i samverkan och hur utformningen påverkar det verksamhetsnära genomförandet.

KS-BESLUT: att uppdra till stadsdirektör att i samverkan med regiondirektör genomföra genomförandepilot om ledningsstruktur för vårdcentrum centrala Uppsala.

Uppdraget är färdigt.

Vårdcentrum är inte enbart en fysisk lokal där vård tillhandahålls, utan det handlar också till stor del om nya och förändrade arbetsätt med målet att uppnå personcentrerade och samordnade insatser inom hälsa, stöd, vård och omsorg. Genomförandepiloten vårdcentrum Uppsala på kort sikt har avslutats och övergått i förvaltning. Arbetet har utgått från de identifierade målgrupperna barn/unga, psykisk ohälsa samt äldre. Inriktningen var att i samverkan pröva nya arbetsättmed kring ledning och styrning av vårdcentrum, närvårdsplatser, samverkan inom barnmedicin, psykisk hälsa barn/unga, psykisk hälsa vuxna samt teamsamverkan. Utfallet visar att arbetsätt, processer och flöden som tagits fram och prövats inom genomförandepiloten kan bidra till att de övergripande effektmålen nära, effektiv samt förebyggande och hälsofrämjande kan nås. Arbetsättet kan därmed skapa förutsättningar för ökad kvalitet och samordning av insatser för personer som har komplexa behov och pågående insatser från båda huvudmännen.

Att gå från förhandlingskultur till samverkanskultur ligger i linje med intentionerna i Strategin för närvårdssamverkan. Flertalet aktiviteter har genomförts i samverkan.

KS-BESLUT: I dialog inom kommunen vidta nödvändiga åtgärder för att på kort sikt stärka kommunens robusthet, resiliens och redundans mot allvarliga störningar inom relevanta områden med anledningen av kriget i Ukraina.

Uppdraget är färdigt.

De åtgärder som vidtogs inom förvaltningen under 2022 har varit tillräckliga för att på kort sikt stärka kommunens robusthet, resiliens och redundans med anledning av kriget i Ukraina. Därför har inga nya sådana åtgärder vidtagits under 2023, som varit specifikt riktade mot störningar som konsekvens av kriget. Dock har kommunens robusthet, resiliens och redundans stärkts i största allmänhet, utifrån det generella arbete med kris- och krigsberedskap som pågår inom förvaltningen. Vid kommunövergripande sammanträden rörande kriget i Ukraina har vård- och omsorgsförvaltningen deltagit.

Äldrenämnden
Rapport

Datum:
2024-01-29

Diarienummer:
ALN-2023-00058

Handläggare:
Daniel Karlsson,
Ida Sverkersson-Skogman,
Daniel Rosenfeld

Äldrenämndens sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning

Viktiga händelser under året

Under året har ett flertal insatser genomförts för att främja social och fysisk aktivitet bland kommunens äldre och motverka ofrivillig ensamhet och isolering. Dessa inkluderar bland annat:

- Generationsöverskridande och äldrevänliga arrangemang i samband med Uppsala Summer Zone
- Genomförande av oktoberprogrammet ”Aktiv oktober”, inkluderande över 125 äldrevänliga aktiviteter under oktober månad för personer 65 år och äldre
- Lansering av hemsida med lista på privata restauranger som erbjuder seniorer i Uppsala kommun seniorrabatt

Under året har ett antal aktiviteter utförts i syfte att implementera digitala tjänster för kommuninvånare och brukare och öka den sociala delaktigheten. Sedan tidigare bedrivs ett arbete med ”Funk-IT”. I detta utbildas de äldre, som önskar, om hur de kan använda dator, surfplatta eller mobiltelefon för olika ändamål. Implementering av digital teknik som digital tillsyn och inköp har också genomförts gentemot brukare inom egen regins hemtjänst.

Med anledning av det förändrade omvärldsläget har nämndens verksamheter i egen regi under året arbetat med kris- och beredskapsfrågor. Alla verksamheter har tagit fram kontinuitetshanteringsplaner för att bättre kunna hantera incidenter och kriser. Initiativ har tagits för att involvera nämndens externa utförare i arbetet.

Nämnden har vidareutvecklat arbetet mot välfärdsbrottslighet genom ett ökat samarbete med bland andra Skatteverket, Polisen, Uppsalahem, Försäkringskassan och överförmyndarförvaltningen. För att motverka välfärdsbrottslighet och för att upptäcka om nämndens medel utnyttjas av utförare för egen vinning har nämndens processer, rutiner och instruktioner utvecklats.

Steg har tagits för att utveckla nämndens förmåga till att nyttja statistik för verksamhetsutveckling och uppföljning. Flera team har satts samman i vård- och omsorgsförvaltningen för att få fram kvalitetssäkrade underlag. Enheten för digital verksamhetsutveckling har givits i uppdrag att förbättra möjligheterna ytterligare till statistikuttag framöver.

Vård och omsorgsförvaltningen har arbetat med att förstärka genomslagskraften av nämndens verksamhetsplan genom införandet av en förvaltningsplan och avdelningsplaner. Dessa tydliggör ansvarsfördelning och konkretiserar hur nämndens åtgärder ska genomföras.

Måluppfyllelse under året

Äldrenämnden				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2023	Resultat		
		Bokslut 2023	Bokslut 2022	Helårsprognos 202308
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Vård och omsorg om äldre	2 228	17	-9	18
varav öppna insatser	61	-6	-5	-5
varav insatser enligt SoL och HSL	2 167	22	-4	22
Nämnden totalt	2 231	17	-9	18

	KF-budget 2023	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Helårsprognos 202308
Investeringar	17	7	13	17

Sammanfattning av ekonomiskt resultat

Äldrenämnden hade en positiv avvikelse mot budget 2023 på 17 miljoner kronor (- 9 miljoner kronor 2022). Resultatet var i linje med årsprognosen per augusti (+18 miljoner kronor) och avvikelsen utgjorde 0,7 procent av nämndens totala budgetram (kommunbidraget).

Bidragande till överskottet för nämnden 2023 var framför allt följande faktorer:

- markant högre avgiftsintäkter från brukare både jämfört med år 2022 och jämfört med budget då flera avgifter höjdes för flera insatser inför 2023 samt ökad volym inom särskilt boende,
- lägre volym inom hemtjänst än i budget och 2022 (egen och extern regi),
- mer statliga prestationsbaserade medel efter uppfyllda villkor,
- effekter av resultatförstärkande åtgärder.

Den positiva avvikelsen mot budgetramen inom insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) på 22 miljoner kronor, och som utgjorde i princip hela nämndens verksamhet, är i relation till omfattningen på denna verksamhet, förhållandevis liten som andel av denna totala verksamhet (1 %).

Investeringsramen uppgick till 17 miljoner kronor, medan investeringarna blev lägre än utrymmet, vilket bland annat kan förklaras av att fler inköp gjordes under slutet av 2022.

Måluppfyllelse

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Nämndens åtgärder bedöms i hög grad svara mot utmaningarna att värna välfärden i kommunen och leverera en god och säker vård och omsorg, på såväl kort som lång sikt. Särskilt viktiga fokusområden där omfattande utvecklingsarbete pågår finns inom innovationer och digitalisering, kompetensförsörjning och omställning mot en effektiv och nära vård.

Indikator	Nuvärde			Jämförvärde föregående år ¹	Jämförvärde liknande kommuner ²	Mål-sättning
	Totalt	Kvinnor	Män			
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%) 2023	82	80	85	81	85	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%) 2023	74	73	76	72	77	Öka
Merkostnad (mnkr) för inhyrd legitimerad personal 2023	58	-	-	60	-	Minska
Andel (%) inhyrd personal av legitimerad grundbemanning 2023	34	-	-	32	-	Minska
Antal inhyrd legitimerad personal (årsarbetare) 2023	68	-	-	68	-	Minska
Korttidsfrånvaro % bland nämndens medarbetare (jan-okt 2023)	3,92	3,92	3,91	4,49	-	Minska
Långtidsfrånvaro % bland nämndens medarbetare (jan-okt 2023)	4,83	5,94	2,19	4,46	-	Minska

Tabell 1 - indikatorer för fokusmål 1

Ekonomi i balans

Nämnden har för 2023 uppfyllt målet om en budget i balans.

Kompetensförsörjning och hållbar arbetsmiljö

Arbetet med att minska behovet av inhyrd personal har fortsatt under året. Utmaningen är komplex och läget fortsatt utmanande då konkurrensen om legitimerad personal är mycket hög, såväl lokalt, regionalt som nationellt. Som framgår av tabell 1 så har endast marginella förändringar skett av situationen jämfört med föregående år gällande såväl kostnader för som andel/antal inhyrd legitimerad personal. Det finns dock tecken på att trenden vänt under den andra halvan av året och att antalet vakanser inom legitimerad personal vänt tydligt nedåt.

Ett stort antal utbildningsåtgärder har genomförts riktat till nämndens medarbetare under året. Insatserna har genomförts brett och inom flera områden för såväl egen regins medarbetare, myndighetsutövande personal, legitimerad personal, chefspersoner och andra medarbetare.

¹ Värde för Uppsala kommun föregående år

² Övägt medel för liknande kommuner (Västerås, Linköping, Örebro, Norrköping, Helsingborg, Lund, Umeå)

Jämfört med 2022 så har korttidsfrånvaron bland nämndens medarbetare sjunkit markant. Minskningen har varit allra tydligast bland kvinnor, vilket också inneburit att skillnaden i korttidsfrånvaro mellan könen minskat kraftigt. För långtidsfrånvaron så har utvecklingen tvärtom varit oförändrad samtidigt som den stora skillnaden mellan könen har kvarstått.

Innovationer och digitalisering

Under året har utvecklingsarbetet fortsatt inom nämndens verksamheter för att utveckla arbetssätten kopplat till digitala lösningar ytterligare. Nämnden har fortsatt sin fokusering från tekniska lösningar och leverantörer till att se att digitalisering är en naturlig del av verksamhetsutvecklingen och styrs av nämndens kärnprocesser i stället för dess systemstöd. Arbetet har medfört att initiativ har kunnat samordnas och kopplas ihop, så att resurser används mer effektivt. Det har också bidragit till att digital utveckling utgår från verksamheternas behov, mål och önskade resultat, med brukarens behov i centrum.

En rad aktiviteter har genomförts utifrån såväl brukar- som medarbetarperspektiv, för att maximera arbetets genomslagskraft. Det handlar exempelvis om:

- Myndighet ÄLN och nämndens egen regi hemtjänst har samverkat i implementeringen och nyttjande av digital teknik som digital tillsyn och digitala inköp.
- Trygghetsskapande teknik är infört inom egen regins särskilda boenden, såsom ex. hotellås (ökad säkerhet och integritet för brukare) och spårbara läkemedelssåp i enskilda brukares rum. Upphandling pågår med ytterligare trygghetsskapande teknik exempelvis, fallarm, kameratillsyn och nya, moderna larm.
- Förstudie har genomförts av läkemedelsautomater inom hälso- och sjukvården.

Effektiv och nära vård

Utvecklingen av samverkan med berörda nämnder och Region Uppsala pågår inom flera områden och med olika målgrupper. För berörda nämnder pågår den övergripande samordningen främst inom mål och budgets uppdrag 8. För samverkan med Region Uppsala pågår arbetet inom ramen för forum inom HSVO-organisationen.

Kommunen och Region Uppsala har som mål att 2030 etablera vårdcentrum, vilket innebär viss koncentration av vården för personer med komplexa behov eller behov som kräver något högre vårdnivå.

Genomförandepiloten vårdcentrum Uppsala på kort sikt har avslutats och övergått i förvaltning. Utfallet visade att arbetssätt, processer och flöden som tagits fram och prövats inom genomförandepiloten kan bidra till att de övergripande effektmålen nära, effektiv samt förebyggande och hälsofrämjande kan nås.

Fokusbild 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

För att bidra och öka takten i klimatomställningen för att minska växthusutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun arbetar verksamheterna inom olika områden. Exempel på aktiviteter som sker är optimering av fordonsflottan, miljöombudsutbildningar samt arbete med att minska mängden fossil plast i

nämndens verksamheter. Krav i förfrågningsunderlag gällande fossilfria transporter finns och utförare förväntas följa den ökade takten i klimatomställningen.

Behov finns att öka takten i omställningen för att fullt ut bidra till kommunens miljömål och minska nämndens miljöpåverkan. Under kommande år tillkommer fler indikatorer och åtgärder i nämndens verksamhetsplan för att möjliggöra en ökning i omställningstakten.

Indikator	Nuvärde			Jämförvärde föregående år ³	Jämförvärde liknande kommuner ⁴	Målsättning
	Totalt	Kvinnor	Män			
Andel % använd förnybar energi vid transporter inom nämndens egna verksamheter (jan-nov)	79	-	-	88	-	100
Andel % ekologisk mat i nämndens egna verksamheter (jan-nov)	37	-	-	39	-	100
Klimatpåverkan av inköpta livsmedel, CO2ekvivalenter per kilo inköpt livsmedel	1,23	-	-	1,22	-	Minska
Andel % inköp av engångsplast i nämndens verksamheter som består av återvunnen eller förnybar plast	3	-	-	-	-	Öka

Tabell 2 - indikatorer fokusmål 3

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Förebyggande insatser

- Samarbete sker kontinuerligt i många avseenden med andra nämnder i Uppsala kommun och med Region Uppsala i samordnade insatser för att förbättra förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet för kommunens äldre.
- Insatser för att motverka ensamhet och social isolering pågår och har utvecklats kontinuerligt. Andra exempel på prioriterade insatser inom området innefattar det suicidpreventiva arbetet samt insatser för att motverka hot och våld och missbruk.
- Aktiviteter pågår även inom ramen för implementering av handlingsplan för en äldrevänlig kommun, samtidigt har arbetet för revidering av program och handlingsplan påbörjats.
- Som ett led i att bidra till mer jämlika livsvillkor för nämndens målgrupp arbetar även nämnden i samverkan med andra kommunala parter för att öka utbudet av prisrimliga bostäder på den ordinarie bostadsmarknaden och minska segregationen i kommunen.

³ Värde för Uppsala kommun föregående år

⁴ Övägt medel för liknande kommuner (Västerås, Linköping, Örebro, Norrköping, Helsingborg, Lund, Umeå)

Välfärdsbrottslighet

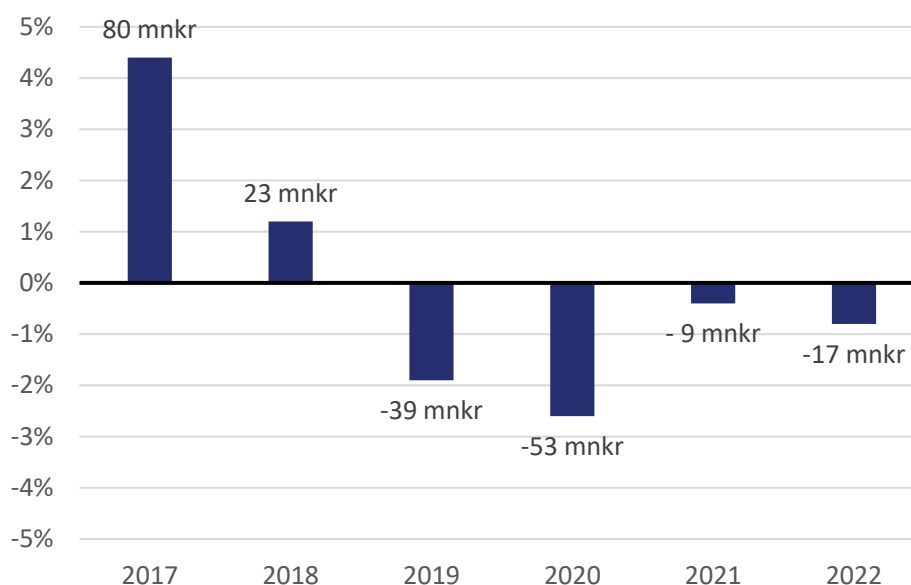
Löpande avtalsuppföljning sker inom alla områden med ökat fokus på välfärdsbrott. Nya metoder är framtagna för att upptäcka och inleda samtal med utförare gällande misstänkta felaktigheter.

Under 2023 så har arbetet fokuserat på:

- Särskild verksamhet/funktioner för granskning och kontroll är inrättad och är organiserad och samnyttjas med myndighet OSN. Särskilda funktioner har kontrollerat och sakgranskat volymfakturor från utförare av ledsagning för att dubbelregistrering samtidigt med annan insats inte ska vara möjlig att fakturera.
- Särskild uppföljning med brukare är genomförd för att säkerställa att beviljade insatser utförs. Ingen brukare har uteblivna insatser enligt granskningen.
- Kommunens "Robotfabrik" har fått i uppdrag att ta fram särskild robot kan som användas för att upptäcka registrering av utförda insatser som gjorts på felaktigt sätt. Detta minskar administrationen och ökar möjligheten till att tillsätta resurser på rätt aktivitet för att motverka välfärdsbrott.

Utvecklingen av grunduppdraget över tid

Diagram 1. Nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorgen i Uppsala kommun 2017 - 2022

Uppsala har gått från en positiv nettokostnadsavvikelse 2017 på drygt 4 procent till en negativ nettokostnadsavvikelse. Detta innebär att Uppsala 2017 hade en *högre* kostnad inom äldreomsorgen än rikets genomsnittliga kostnad (80 miljoner kronor högre) medan motsvarande avvikelse år 2022 innebar en *lägre* kostnad med 17 miljoner kronor än rikets genomsnitt. År 2019 innan pandemin var första året som Uppsala hade en kostnadsnivå netto som var under rikets genomsnittliga kostnadsnivå.

Uppföljning av privata utförare

Avtals- och uppdrags-uppföljning är ett verktyg för vård- och omsorgsförvaltningen i Uppsala kommun att säkerställa att utförare inom äldreomsorgen utför sitt uppdrag i enlighet med de avtal som tecknats mellan privata utförare och kommunen och i enlighet med uppdrag som ges till den kommunala egenregin. Uppföljningarna är också ett arbetssätt för vård- och omsorgsförvaltningen att säkerställa en god kvalitet i äldreomsorgen men också en metod för att kartlägga äldreomsorgens förbättrings- och utvecklingsområden. Således fungerar avtals- och uppdragsuppföljningar som verktyg för att kontrollera att utförarna följer avtal, säkerställa kvalitet i vård och omsorg samt som ett instrument för att ta fram framtidsstrategier och utvecklingsområden inom äldreomsorgen i Uppsala kommun.

Vid slutet av 2023 hade Uppsala kommun 93 verksamheter inom äldrenämndens ansvarsområde. Detta inom fyra verksamhetsområden; vård- och omsorgsboende, hemtjänst och hemsjukvård, öppna förebyggande, dagverksamheter samt korttidsvård/växelvård. De är fördelade på:

- 37 verksamheter inom vård- och omsorgsboende varav 23 i egenregi,
- 1 verksamhet som bedriver hemtjänst i tjänsteområde 1,
- 21 verksamheter som bedriver hemtjänst och hemsjukvård i tjänsteområde 2, varav 12 i egenregi,
- 23 verksamheter inom öppna förebyggande insatser,
- 9 verksamheter som bedriver dagverksamhet, samtliga i egenregi
- 2 verksamheter för korttidsvård inklusive växelvård med sammanlagt 98 platser. Ytterligare 26 insprängda platser, inklusive 4 direktplatser, som är fördelade på totalt 8 vård- och omsorgsboenden varav samtliga är inom kommunens egenregi.

Inom hemtjänst och hemsjukvårdsområdet bedrivs ca 60% av den kommunala egenregin och ca 40% är fördelat mellan fem utförare.

Inom området vård- och omsorgsboende bedrivs ca 52% av tillgängliga platser av den kommunala egenregin och de övriga 48% är fördelat mellan sju utförare.

Antal verksamheter som följts upp under året är 21 varav 5 inom hemtjänst och hemsjukvård och 11 inom vård- och omsorgsboende.

Framtida utmaningar

Ett ökat antal äldre

Förbättrade levnadsförhållanden och förbättrad medicinsk behandling har resulterat i att livslängden i världen ökat kraftigt, vilket är positivt. De äldre ökar både numerärt och i relation till antalet personer i yrkesverksam ålder. Inom de närmaste tio åren kommer såväl antalet som andelen äldre personer att öka kraftigt.

År 2034 förväntas antalet personer 80 år och äldre i Uppsala kommun överstiga 17 000 personer jämfört med drygt 11 000 personer år 2023. Som andel av den totala befolkningen förväntas andelen 80 år och äldre i kommunen stiga från drygt 4,5 procent till drygt 6 procent under samma tidsperiod.

Det ökade antalet äldre förväntas bidra till att fler behöver vård- och omsorgsinsatser under perioden. Förebyggande insatser som har god genomslagskraft och kan minska och skjuta upp behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser kommer därför att behöva prioriteras. Detta för att såväl en god och säker som samhällsekonomiskt hållbar vård och omsorg på lång sikt ska kunna tryggas. Äldrenämnden kommer bland annat att utreda och införa ett arbets sätt med intensiv hemrehabilitering. Målsättningen är att personerna efter insatstiden har minskat eller har inget behov av hemtjänst och därmed kan bo kvar hemma längre.

Olika typer av bostäder för äldre behövs för att möta den enskildes individuella behov och preferenser. Bostäder som är fysiskt tillgängliga och ger möjlighet till social samvaro (exempelvis så kallade mellanboendeformer) kan även bidra till att behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser kan skjutas upp.

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Konkurrensen om utbildad personal inom vård- och omsorgssektorn förväntas fortsätta öka framöver, inte minst som en följd av ökande pensionsavgångar. Utmaningarna är extra stora när det gäller chefer och legitimerad personal.

Brist på legitimerad personal riskerar i yttersta fall att få negativa konsekvenser för nämndens möjligheter att bedriva en säker vård. En särskild utmaning utgörs av den höga andelen inhyrd personal som medför omfattande merkostnader, (50–100 procent) jämfört med tillsvidareanställd legitimerad personal. De bemanningsföretag som är arbetsgivare till den inhyrda personalen erbjuder väsentligt högre lön än kommunen. Detta samtidigt som den inhyrda personalen i lägre utsträckning behöver utföra vissa administrativa uppgifter än den legitimerade personalen som har kommunen som arbetsgivare. Sammantaget innebär detta en utmaning för kommunen som attraktiv arbetsgivare. En hög andel inhyrd personal riskerar även att medföra negativa effekter för kvaliteten och tryggheten i vården på grund av en lägre grad av personalkontinuitet.

Ett ökat behov av chefsrekrytering förväntas inom de närmaste åren, såväl inom äldrenämndens verksamheter som inom kommunen som helhet. Kommunen behöver arbeta på alla fronter för att säkerställa kompetensförsörjningen för yrkesgruppen. Det handlar dels om att möjliggöra chefskarriär inom den egna organisationen och få chefstalanger att vilja och kunna växa i rollen. Dessutom behövs insatser för att säkerställa att kommunen kan behålla chefer i högre utsträckning.

En tydlig förändrad förutsättning för nämnden är den antagna rekommendationen om riktmärke för antal medarbetare per chef i Uppsala kommun. Rekommendationen innebär en ambitionshöjning som skapar ytterligare utmaningar inom kompetensförsörjningen av chefer och även medför ekonomiska konsekvenser.

Lagförändringar

En ny socialtjänstlag kommer troligen 2025, det innebär bland annat att tidiga insatser kan ges utan behovsprövning och att fler öppna insatser möjliggörs. För att genomföra arbetet i de satsningar som utredningen föreslår kommer socialtjänsten behöva utveckla nya arbetssätt och metoder.

Statsbidrag

Under 2023 erhöll nämnden 210 miljoner kronor i olika statsbidrag. Statsbidragen har möjliggjort extra satsningar inom nämndens olika verksamheter under året. Inför kommande år finns dock utmaningar med hur eventuella fortsatta och nya satsningar kan ske, som idag helt eller delvis finansieras av statliga medel, om inte finansiering kan säkerställas eller inrymmas i nämndens budgetram.

Statsbidraget *Säkerställa en god vård och omsorg om äldre personer* uppgick till 65 miljoner kronor och har bland annat finansierat nämndens arbete med borttagande av delade turer, minskad andel timanställningar samt chefsförtätning utifrån kommunens riktmärke om maximalt 30 medarbetare per chef.

Äldreomsorgslyftet uppgick till 25 miljoner kronor och har finansierat utbildningar till vårdbiträde eller undersköterska för medarbetare inom både egen och extern regi.

Övriga riktade statsbidrag uppgick till 21 miljoner kronor, medan prestationsbaserade (generella statsbidrag) uppgick till 100 miljoner kronor.

Nämndens externa leverantörer har också fått del av totalt 28 miljoner kronor. Bland annat har dessa medel finansierat utbildningar samt att förbättra både fysisk och psykosocial arbetsmiljö för medarbetare.

Planering av särskilda boenden för äldre

Av platserna i särskilda boenden i Uppsala kommun utgörs cirka 54 procent av platser inom egen regi, ca 3 procent är upphandlade enligt LOU och cirka 43 procent är upphandlade enligt LOV. För särskilda boenden enligt LOV står den privata utföraren för hyreskontraktet för fastigheten. För särskilda boenden inom egen regi och platser upphandlade enligt LOU står Uppsala kommun för hyreskontraktet. Uppsala kommun äger inte någon av dessa fastigheter.

Den bristande rådigheten över platserna medför svårigheter för en god planering och för en kontinuerlig balans mellan utbudet och behovet. Kommunen kommer därför fortsätta utveckla analysarbetet för att identifiera adekvata åtgärder för att säkerställa balans mellan det framtida utbudet och behovet av särskilda boendeplatser. Till detta hör strategiska insatser för att stärka rådigheten över det totala utbudet av platser.

Äldrenämnden
Rapport

Datum:
2024-01-08

Diarienummer:
ALN-2023-00058

Handläggare:
Enheten Avtal och marknad

Årsrapport avtals- och uppdragsuppföljning 2023

Innehåll

Inledning	3
Särskilda händelser under året	3
Vård och omsorgsboende	3
Hemtjänst och hemsjukvård	4
Uppföljningsmetod	4
Uppföljning vård och omsorgsboende	4
Uppföljning hemtjänst och hemsjukvård	5
Fokusuppföljning av palliativ vård	5
Uppföljning öppna förebyggande insatser	6
Framtagande och genomförande av uppföljningsenkät till samtliga utförare	6
Resultat	7
Resultat vård- och omsorgsboende och hemtjänst och hemsjukvård	7
Verksamhet, ledning och organisation	7
Personal, bemanning, kompetens och kompetensutveckling	8
Samverkan, genomförande av uppdrag samt dokumentation	9
Hälso- och sjukvård	11
Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete	12
Brand och säkerhet samt kris- och katastrofberedskap	13
Lokaler, sekretess och boendes miljö	14
Övriga iakttagelser	15
Uppföljningsenkät - värdighetsgarantier	15
Hemtjänst och hemsjukvård	15
Vård- och omsorgsboende	17
Öppna förebyggande insatser	19
Träffpunktsverksamhet 65+	19
Anhörigcentrum	20
Dagverksamhet	20
Meddelande om allvarliga händelser under 2023	20
Diskussion	21
Fortsatt arbete utifrån resultat	22

Inledning

Äldrenämnden har som huvudman rätt till insyn i hur utförare utför sitt av kommunen fastställda uppdrag. Vidare har allmänheten rätt till insyn i hur verksamheten utförs (Kommunallagen, 1991:900; Socialtjänstlagen, 2001:453). Avtals- och uppdragsuppföljning är ett verktyg för vård- och omsorgsförvaltningen i Uppsala kommun att säkerställa att utförare inom äldreomsorgen utför sitt uppdrag i enlighet med de avtal som tecknats mellan privata utförare och kommunen och i enlighet med uppdrag som ges till den kommunala egenregin. Uppföljningarna är också ett arbetsätt för vård- och omsorgsförvaltningen att säkerställa en god kvalitet i äldreomsorgen men också en metod för att kartlägga äldreomsorgens förbättrings- och utvecklingsområden. Således fungerar avtals- och uppdragsuppföljningar som verktyg för att kontrollera att utförarna följer avtal, säkerställa kvaliteten i vård och omsorg samt som ett instrument för att ta fram framtidsstrategier och utvecklingsområden inom äldreomsorgen i Uppsala kommun.

Vid slutet av 2023 hade Uppsala kommun 93 verksamheter inom äldrenämndens ansvarsområde. Detta inom fyra verksamhetsområden; vård- och omsorgsboende, hemtjänst och hemsjukvård, öppna förebyggande, dagverksamheter samt korttidsvård/växelvård. De är fördelade på:

- 37 verksamheter inom vård- och omsorgsboende varav 23 i egenregi,
- 1 verksamhet som bedriver hemtjänst i tjänsteområde 1,
- 21 verksamheter som bedriver hemtjänst och hemsjukvård i tjänsteområde 2, varav 12 i egenregi,
- 23 verksamheter inom öppna förebyggande insatser,
- 9 verksamheter som bedriver dagverksamhet, samtliga i egenregi
- 2 verksamheter för korttidsvård inklusive växelvård med sammanlagt 98 platser. Ytterligare 26 insprängda platser, inklusive 4 direktplatser, som är fördelade på totalt 8 vård- och omsorgsboenden varav samtliga är inom kommunens egenregi.

Inom hemtjänst och hemsjukvårdsområdet bedrivs ca 65% av den kommunala egenregin och ca 35% är fördelat mellan fem utförare.

Inom området vård- och omsorgsboende bedrivs ca 52% av tillgängliga platser av den kommunala egenregin och de övriga 48% är fördelat mellan sju utförare.

Antal verksamheter som följts upp under året är 17 varav 5 inom hemtjänst och hemsjukvård och 11 inom vård- och omsorgsboende samt träffpunktsverksamhet 65+.

Särskilda händelser under året

Vård och omsorgsboende

Inom området för vård- och omsorgsboende har det inte inträffat några större förändringar avseende verksamheter som tillkommit eller förändrats under året.

Efter år av coronapandemi har verksamheterna i stort kunnat gå tillbaka till sina normala rutiner. Detta genom att bland annat anhörigträffar och brukarråd har kunnat hållas. En uppföljning under december 2023 har dock fått ställas in som en försiktighetsåtgärd på grund av utbrott av covid i verksamheten.

Under året har en ny ansökan inkommit för att bedriva särskilt boende i Uppsala. Detta då Vardaga Äldreomsorg AB inkommit med ansökan om att öppna Villa Djäknegatan i Kapellgården. Ansökan har godkänts av förvaltningen och boendet med 80 platser är planerat att öppna 2 maj 2024.

Frösunda Äldreomsorg har under året köpts upp och införlivats i Norlandia Care AB vilket märks i Uppsala genom att boendet Gutasund nu drivs av Norlandia Care AB.

Hemtjänst och hemsjukvård

Under 2023 har Svensk Kvalitetsvård AB fått ny ägare och verksamhetsledning.

En ny ansökan om att få bedriva hemtjänst och hemsjukvård (tjänsteområde 2) har inkommit från Faham Service & Utbildning AB.

En ny ansökan om att få bedriva hemtjänst service (tjänsteområde 1) har inkommit från Kurant omsorg AB. Då ansökan var ofullständig har ansökan avslagits.

Uppföljningsmetod

Det skiljer sig något i hur förvaltningen genomför uppföljningar inom respektive verksamhetsområde. I stora drag innefattar uppföljningarna intervjuer med ledning och personal ute i verksamheten, analys och bearbetning av material, sammanställning av rapport och åtgärdsredovisning, där utföraren uppvisat brister, samt uppföljning av åtgärder beskrivna i åtgärdsredovisningen. Alla uppföljningar registreras och diarieförs. Metod för uppföljning beskrivs mer utförligt under varje verksamhetsområde.

Uppföljning vård och omsorgsboende

De uppföljningar som är planerade enligt förvaltningens årsplanering kallas förplanerade uppföljningar. En förplanerad uppföljning innebär ett heldagsbesök i berörd verksamhet med intervju av personal från de olika professionerna, intervju med ledning, en rundvandring i lokalerna och vid möjlighet samtal med den personal som vid tillfället arbetar och de brukare och eventuellt närstående som just då närvarar. Inför varje förplanerad uppföljning begärs skriftligt material in. Det kan exempelvis vara rutiner, utdrag ur kvalitetsregister, aktuella bemanningslistor/scheman. Material inför uppföljning hämtas även från verksamhetssystem såsom synpunktshanterings-systemet.

En händelsestyrd uppföljning sker under ett antal timmar då förvaltningen specifikt granskar vissa utvalda områden. Händelsestyrda uppföljningar är inte förplanerade utan är oftast relaterade till ett flertal synpunkter från olika personer eller information från exempelvis biståndshandläggare som indikerar att det kan finnas brister i verksamheten. En händelsestyrd uppföljning kan även ligga till grund för en kommande planerad heldagsuppföljning där utföraren kan visa att identifierade brister har blivit åtgärdade. Händelsestyrd uppföljning kan även ske för kontroll av att tidigare brister faktiskt har åtgärdats enligt åtgärdsredovisning.

Varje uppföljning renderar en rapport samt vid identifierade brister även krav på rättelse genom en åtgärdsredovisning. Åtgärdsredovisningar som inte godkänns kan skickas åter för förtydligande. Om åtgärder i åtgärdsredovisningen inte godkänns så har förvaltningen rätt att lägga till egna åtgärder.

Samma metod används vid uppföljning av boenden upphandlade enligt LOV och LOU samt för kommunal egenregi.

Uppföljning hemtjänst och hemsjukvård

Metod för avtals- och uppdragsuppföljning av hemtjänst och hemsjukvård liknar den inom vård- och omsorgsboende med undantaget att förvaltningen under uppföljningarna inte gör observationer ute i verksamheterna. Arbetet inom hemtjänst och hemsjukvård är främst förlagd ute hos brukarna vilket begränsar möjligheterna till observation då det kräver samtycke från brukaren. Detta kräver en större samverkan med biståndshandläggarna som genomför individuppföljningar i brukarnas hem. Materialet för uppföljningen består dels av information från biståndshandläggarna och från kommunens verksamhetssystem, exempelvis synpunkshanteringssystemet.

Fokusuppföljning av palliativ vård

Förvaltningen har vid uppdrags- och avtalsuppföljningar under år 2022 och 2023 uppmärksammat att det finns utvecklingsarbete inom området palliativ vård på en del av de verksamheter som följts upp. Det har även framförts generell kritik på nationell nivå av den kommunala hälso- och sjukvården gällande palliativ vård från Inspektionen för vård och omsorg (IVO). I sin rapport utpekade IVO i samband med detta område som ett nationellt utvecklingsområde.¹ Därför valde förvaltningen att under hösten 2023 genomföra en så kallad fokusuppföljning inom palliativ vård på 24 olika verksamheter inom omsorgsnämndens och äldrenämndens ansvarsområde.

Syftet med fokusuppföljningen var att genomlysna hur den palliativa vården som ges till brukare inom vård- och omsorgsförvaltningens ansvarsområde utförs samt hur samverkan fungerar mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst gällande palliativ vård. Uppföljningen genomfördes på plats på verksamheterna och enskilda intervjuer hölls med yrkeskategorier boendepersonal, legitimerad personal, verksamhetschef och verksamhetschef för hälso- och sjukvårdsorganisationen. Intervjuerna följde samma intervjuguide som berörde bland annat följande områden:

- Delaktighet och information
- Samverkan och ansvarsfördelning mellan region och olika yrkeskategorier inom verksamheten
- Psykosocialt stöd till brukare och anhöriga
- Kompetens och fortbildning inom palliativ vård
- Systematiskt kvalitetsarbete

¹ <https://www.ivo.se/globalassets/dokument/publikationer/rapporter/rapporter-2022/sabo/ivo-tillsyn-av-medicinsk-varld-och-behandling-vid-sarskilda-boenden-for-aldre.pdf>

Inom äldrenämndens ansvarsområde följdes 14 verksamheter upp. De verksamheter som följdes upp var följande:

- Särskilt boende: 3 verksamheter inom egenregi, 6 privata verksamheter.
- Verksamheter för korttidsvård: 1 verksamhet inom egenregi.
- Hemtjänst och hemsjukvård: 2 verksamheter inom egenregi, 2 privata utförare

Förvaltningen uppmärksammade att finns skillnader mellan olika utförare såväl inom hemtjänst och hemsjukvård/vård- och omsorgsboende som inom olika enheter inom samma utförare när det gäller intern teamsamverkan mellan legitimerad personal och omvårdnadspersonal. Graden av samverkan och samarbetet med region kan variera och även vad gällande stöd till närstående och egen personal skiljer det sig. En första analys pekar dock på att de tre stiftelserna generellt har kommit långt vad gällande helhetssyn kring den palliativa vården.

Resultatet av fokusuppföljningarna kommer att presenteras i en rapport under början av år 2024². Resultatet kommer att redovisas på en övergripande nivå.

Uppföljning öppna förebyggande insatser

Anhörigcentrum och träffpunkternas verksamhet har under 2023 följts i form av dialoger mellan strateg, områdeschef och verksamhetschefer kring pågående och planerad utveckling av verksamheterna, samt inhämtande av besöksstatistik för träffpunkter.

Förvaltningen har 2023 även följt upp besökarnas upplevelse av träffpunktsverksamhetens betydelse och innehåll. En enkätundersökning genomfördes under tre veckor och svar kunde lämnas både digitalt och i pappersform.

Framtagande och genomförande av uppföljningsenkät till samtliga utförare

Under 2023 infördes en uppföljningsenkät som skickas ut tre gånger per år till alla verksamhetschefer inom särskilt boende, hemtjänst och hemsjukvård. Enkäten är en del av uppföljningen av verksamheterna i egenregi och privat regi.

Uppgifterna som redovisas i enkäterna kommer att följas över tid och möjliggöra jämförelser inom hemtjänst och hemsjukvård samt vård- och omsorgsboende. Analysen av uppföljningsenkäterna kan leda till val av fokusområden som ska följas upp kommande år.

När resultat från helår finns sammanställs en rapport. Verksamheterna kommer även att få individuella rapporter som kan användas som underlag för eget kvalitetsarbete och en del i egenkontrollarbetet.

² ALN-2023-00597

Resultat

Resultatet av 2023 års uppföljningar kommer att presenteras i enlighet med de områden som följs upp under våra uppföljningar. Resultatet för vård och omsorgsboende och hemtjänst och hemsjukvård kommer att presenteras under samma rubrik för att tydliggöra likheter och skillnader dem emellan. Varje område avslutas med en kommentar där resultatet av uppföljningarna presenteras.

I nedanstående stycke presenteras resultatet från vård- och omsorgsboende och hemtjänst och hemsjukvård. En beskrivning av vad som har hänt inom öppna förebyggande verksamhet under året samt ett stycke om dagverksamhet följer efter det.

Resultat vård- och omsorgsboende och hemtjänst och hemsjukvård

Vid uppföljningarna följs sju områden som är gemensamma för vård- och omsorgsboende och hemtjänst och hemsjukvård och utifrån upphandlingsdokument och uppdragsbeskrivning. Nedan beskrivs resultatet av uppföljningarna.

Uppföljningar genomfördes på en av egenregis verksamheter inom hemtjänst och hemsjukvård. I privat regi genomfördes uppföljning av fyra externa utförare. Av de uppföljda verksamheterna under året är en aktiv inom tjänsteområde 1 (service) och fyra inom (hemtjänst och hemsjukvård). Följande enhet uppvisade inte några brister; Gudrun (Förenade Care).

Inom vård- och omsorgsboende genomfördes 11 uppföljningar varav fyra inom egenregin och sju i privat regi. Följande verksamhet inom vård- och omsorgsboende uppvisade inte några brister; Kapellgärdet Södra (Attendo).

Verksamhet, ledning och organisation

Vård- och omsorgsboende

Området verksamhet, ledning och organisation handlar om att ha kunskap och kompetens kring uppdraget som utförare av vård- och omsorgsboende. Under årets uppföljningar har förvaltningen identifierat två brister hos en privat utförare inom området.

Antal verksamheter med brister inom verksamhet, ledning och organisation var en av 11. Bristerna identifierades hos en utförare i privat regi.

Hemtjänst och hemsjukvård

Området verksamhet, ledning och organisation handlar om att ha kunskap och kompetens kring uppdraget som utförare av hemtjänst och/eller hemsjukvård. Inom detta område kontrollerar också förvaltningen om kravet på 60% utbildade undersköterskor i verksamheten är uppfyllt.

Kommentar till uppföljningsområdet

Inom området kunde förvaltningen se att en verksamhet inom vård- och omsorgsboende inte uppfyllde kraven inom området. Vad gäller hemtjänst och hemsjukvård så följdes även kravet om 60 % utbildade undersköterskor i verksamheten upp. En av fyra verksamheter uppfyllde inte kravet. Bristen identifierades hos en utförare i privat regi.

Förvaltningen kan konstatera att de uppföljda verksamheterna generellt uppfyller kraven på området.

Värdegrund och värdighetsgarantier*Vård- och omsorgsboende*

Området värdegrund och värdighetsgarantier handlar om hur verksamheterna arbetar enligt dessa krav och återfördes som område för uppföljning under 2023. Varför de första uppföljningar på året ej omfattades. Området har inte följts upp på alla oanmälda uppföljningar på grund av att man vid dessa uppföljningar har utvalda fokusområden.

Vid en verksamhet inom egenregi identifierade en brist inom värdegrund och värdighetsgarantier.

Hemtjänst och hemsjukvård

Området värdegrund och värdighetsgarantier handlar om hur verksamheterna arbetar enligt dessa krav och återfördes som område för uppföljning under 2023.

Vid en verksamhet inom egenregi identifierades en brist inom värdegrund och värdighetsgarantier.

Kommentar till uppföljningsområdet

Förvaltningen kan konstatera att de uppföljda verksamheterna generellt uppfyller kraven på området.

Personal, bemanning, kompetens och kompetensutveckling*Vård- och omsorgsboende*

Vid uppföljningar inom vård- och omsorgsboende har hälften av de uppföljda verksamheterna en eller ett par brister gällande personal, bemanning, kompetens eller kompetensutveckling.

Avseende bemanning och kompetens noterades brister på tre verksamheter inom egenregi. En av dessa verksamheter uppfyllde ej kravet om att 80% av tillsvidareanställd personal ska vara utbildade undersköterskor. Vid två verksamheter i egenregi uppmärksammades brister avseende bemanning vad gällande bemanningsstruktur och natttillsyn.

Vid tre verksamheter i privat regi påtalades brister inom området. På två av dessa verksamheter noterades brister avseende bemanning i förhållande till inlämnat täthetsschema. Vid en verksamhet uppmärksammades brister avseende natttillsyn och introduktion för legitimerad personal.

Antal verksamheter med brister inom Personal, bemanning, kompetens och kompetensutveckling var sex av 11, tre i privat regi och tre i egenregi.

Hemtjänst och hemsjukvård

Vid uppföljningarna inom hemtjänst och hemsjukvården konstaterades det att tre av verksamheterna uppvisar brister inom området. En verksamhet uppfyllde inte kravet på bemanning av arbetsterapeut. På de andra verksamheterna konstaterades bristande möjlighet att erhålla utbildning inom förflyttningsteknik samt begränsade kunskaper i hälsofrämjande arbetssätt hos omvårdnadspersonalen.

Antal verksamheter med anmärkning inom området Personal, bemanning, kompetens och kompetensutveckling totalt tre av 4 uppföljda enheter inom hemtjänst och hemsjukvård, en verksamhet i egenregi och två verksamheter i privat regi.

Kommentar till uppföljningsområdet

Det noteras en förbättring mot tidigare år i uppfyllande av kravet på att 80% av den tillsvidareanställda personalen ska vara utbildade undersköterskor på vård- och omsorgsboende.

Det går dock att konstatera att det fortfarande är utmanande för verksamheterna att rekrytera utbildade undersköterskor³ till verksamheten.

Introduktion och handledning av legitimerad personal till omvårdnadspersonal är viktig för en fungerande teamsamverkan och särskilt viktig för personal som inte är vårdutbildad. Detta är något som förbättrats från föregående år inom vård- och omsorgsboende.

Vad gäller legitimerad personal så utgörs majoriteten av den legitimerad personalen i de uppföljda verksamheterna i egenregi av personal från bemanningsföretag. Det dagliga arbetet utförs men det systematiska kvalitetsarbetet påverkas negativt. Även den interna samverkan (teamarbetet) mellan omvårdnadspersonal och legitimerad personal försvåras då omsättningen på legitimerad personal är frekvent.

Nämnden och förvaltningen har under året fortsatt arbeta aktivt för att lösa bemanningsproblematiken och för att säkerställa en mer hållbar bemanning och framtida kompetensförsörjning inom äldreomsorgen.

Samverkan, genomförande av uppdrag samt dokumentation

Vård- och omsorgsboende

Vid uppföljningarna inom vård- och omsorgsboende konstateras att sju av de uppföljda verksamheterna hade en eller flera brister inom området samverkan, genomförande av uppdrag samt dokumentation. Ett antal brister återkommer inom både privat och egenregi.

³ Resultat från hemtjänstområdet avseende procentuellt krav på undersköterskor i verksamheten redovisas i avsnitt 3.1.1 verksamhet, ledning och organisation.

Brister gällande att verksamheten inte kunde säkerställa att kravet om en timmes egen tid/social samvaro med kontaktman uppfylldes fanns hos tre av verksamheterna i egenregi samt hos en verksamhet i privat regi. Verksamheterna ska dagligen erbjuda vardagsnära aktiviteter och stimulans vilket inte kunde säkerställas hos två verksamheter i egenregi och hos en i privat regi.

Hos en verksamhet i egenregi konstaterades brister i den sociala dokumentationen när det gäller att läsa och skriva journal. En verksamhet i privat regi noterades för brist i informationsöverföring och dokumentation.

Vidare uppvisades brister gällande uteblivna brukarråd på en av de uppföljda verksamheterna i privat regi. En verksamhet i egenregi noterades för brist gällande ej utförd anhörigträff.

En verksamhet i privat regi tillämpar ej trerätters middag vid veckoslut i enlighet med avtal.

Antal verksamheter med brister inom området Samverkan, genomförande av uppdrag samt dokumentation är sju av 11, fyra enheter i egenregi och tre i privat regi.

Hemtjänst och hemsjukvård

Förvaltningen kan konstatera att intern samverkan mellan omvårdnadspersonal och legitimerad personal brister inom en verksamhet inom egenregi. Det gäller framför allt att legitimerad personal inte är delaktig i introduktionen av ny omvårdnadspersonal, bristande handledning av legitimerad personal till omvårdnadspersonal samt bristfällig informationsöverföring i journalsystemet LifeCare. Det framkom även att samverkan mellan legitimerad personal och journalsjukvården är bristfällig.

Antal enheter med brister inom området Samverkan, genomförande av uppdrag samt dokumentation är en verksamhet i egenregi. Totalt en av fyra enheter inom hemtjänst och hemsjukvård.

Kommentar till uppföljningsområdet

Vid uppföljningar har majoriteten av verksamheterna uttryckt svårigheter i journalsystemet när det gäller informationsöverföring mellan legitimerad personal och omvårdnadspersonal. Det förekommer även brister i det dagliga arbetet vad gällande att läsa brukardokumentation inom vård- och omsorgsboende.

Detta leder till att verksamheter tvingas använda sig av ett flertal olika kommunikationsvägar för att säkerställa informationsöverföringen. Det finns således fortfarande utvecklingsområden inom egenregi vad gäller säkerställa att informationsöverföring i journalsystemet inom vård- och omsorgsboende och hemtjänst.

Det noteras att även detta år förekommer det en del brister gällande erbjudande och genomförande av brukarens egentid tillsammans med kontaktman samt de vardagsnära aktiviteterna.

Teamsamverkan mellan olika professioner är central för att bedriva en god vård och omsorg. Inom hemtjänst och hemsjukvård kan förvaltningen se att den verksamhet i egenregi som inte hade en fungerande teamsamverkan även uppvisade fler brister på andra områden.

Hälso- och sjukvård

Vård- och omsorgsboende

Inom området hälso- och sjukvård noterades sju av de uppföljda verksamheterna för brister inom området. Flera verksamheter uppvisar liknande brister.

Brukarnas önskemål och behov av mat och dryck ska tillgodoses över hela dygnet och fastan får ej överstiga 11 timmar. Mätning av dygnsfastan ska genomföras två gånger per år. Brist för utebliven mätning av dygnsfastan konstaterades hos fyra verksamheter i egenregi.

Två verksamheter i egenregi saknade ett systematiskt kvalitetsarbete utifrån resultaten i en eller flera av de stipulerade nationella kvalitetsregistren; BPSD⁴, Senior Alert och svenska palliativ registret.

Vid två verksamheter i egenregi konstaterades även brister i följsamhet till ordination av sjukgymnast/fysioterapeut där omvårdnadspersonalen inte fullt ut utfört det som ordinerats. Egenkontroll saknades, alternativt fungerade inte tillfredsställande, vilket innebär att verksamheterna inte alltid kunde svara på hur stor denna brist faktiskt var.

Palliativt ansvarig sjuksköterska saknades på två verksamheter i privat regi samt i en verksamhet i egenregi.

Antal verksamheter med brister inom området hälso- och sjukvård var sju av 11, fyra i egenregi och tre inom privat regi.

Hemtjänst och hemsjukvård

Förvaltningen konstaterar att brister i samverkan mellan verksamhetschefer för hemtjänst och verksamhetschefer för hälso- och sjukvård får negativ påverkan på området.

De identifierade bristerna hos den uppföljda verksamheten i egenregi gäller brister avseende att omvårdnadspersonal saknar kännedom om lokal rutin för palliativ vård, avsaknad av ansvarig för medicinsktekniska produkter, brist i följsamhet av ordinationer utfärdade av legitimerad personal samt bristfällig registrering i kvalitetsregister.

Identifierade brister hos verksamheter i privat regi gällde bristfällig registrering i kvalitetsregister.

Antal verksamheter med brister inom området hälso- och sjukvård är en verksamhet i egenregi och två i privat regi. Totalt tre av 4 verksamheter inom hemtjänst och hemsjukvård uppvisade brister i området.

⁴ Svenskt register för beteendemässiga och psykiska symtom vid demens

Kommentar till uppföljningsområdet

Vid de uppföljda verksamheterna inom den kommunala egenregi framkom att insatser för att förbättra samarbetet mellan legitimerad personal och omvårdnadspersonal utförs men att det fortfarande förekommer brister inom området. Under uppföljningarna noterades att det finns olika arbetssätt och att närvaron av legitimerad personal skiljer sig mycket mellan olika verksamheter inom vård- och omsorgsboende, hemtjänst och hemsjukvård.

Vidare har det uppmärksammats att ett hälsofrämjande arbetssätt inte alltid genomsyrade verksamheterna inom hemtjänst och hemsjukvård i den utsträckning som krävs. Detta kunde skönjas även inom området vård- och omsorgsboende i viss omfattning. Upplevelsen från omvårdnadspersonalen är att de inte alltid hade tiden som behövs för att arbeta utifrån ett hälsofrämjande arbetssätt. Vid de genomförda uppföljningarna kan förvaltningen också konstatera att handledning från fysioterapeut och arbetsterapeut i ett hälsofrämjande arbetssätt inte var en självklar del i introduktionen för omvårdnadspersonal. Det saknades även möjlighet i verksamheterna att ge ett fortlöpande stöd i arbetssättet som personalen behöver i det dagliga arbetet. Vidare kan nämnas att ett hälsofrämjande arbetssätt åsidosatts när personalen är tidspressade.

Förvaltningen kan konstatera att det finns återkommande brister inom hälso- och sjukvårdsområdet hos flera verksamheter och från tidigare år. Exempel på brister som återkommer är bristande följsamhet i utförande av ordinationer från fysioterapeut eller arbetsterapeut, att legitimerade personal är ej delaktig vid introduktion av omvårdnadspersonalen samt att ett aktivt arbete med kvalitetsregister saknas i verksamheterna. Återkommande inom hemtjänst och hemsjukvård samt vård- och omsorgsboende är brister i det systematiska kvalitetsarbetet med resultatet från registreringar i kvalitetsregister. Kvalitetsarbetet sker sällan i samverkan mellan alla yrkeskategorier.

Vid uppföljning på vård- och omsorgsboenden i egenregi noteras att fler verksamheter ej har genomfört mätning av dygnsfastan jämfört med tidigare år.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Vård- och omsorgsboende

Inom området ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete noterades att kvalitetsledningssystem fanns men att rutiner för systematiskt förbättringsarbete gällande inkomna synpunkter och klagomål samt avvikelser brast hos några verksamheter.

Två verksamheter i egenregi samt en i privat regi påvisade brister i systematiskt kvalitetsarbete gällande avvikelserrapportering.

Hos en av verksamheterna i egenregi samt en i privat regi konstaterades brist i lokala rutiner för rapportering och hantering av inkomna synpunkter och klagomål.

Antal verksamheter med brister inom området ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete var fyra av 11, två i egenregi och två inom privat regi.

Hemtjänst och hemsjukvård

Brister som identifierades på flera av verksamheterna gällde avsaknad av systematiskt kvalitetsarbete, brister i hanteringen av synpunkter och klagomål samt avvikelser.

På en verksamhet i egenregi och en i privat regi saknades arbete med en samlad analys av synpunkter, klagomål och avvikelser på aggregerad nivå, där mönster och trender som inte framkommer i enskilda utredningar av synpunkter, klagomål och avvikelser kan synliggöras.

I verksamheten i egenregi återkopplades avvikelser på individnivå men återkopplades inte alltid till hela personalgruppen som en del av ett lärande.

Vidare uppvisades brister i kunskap om lex Sarah hos en del omvårdnadspersonal i en privat verksamhet.

Antal verksamheter med anmärkning inom området Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete är en verksamhet i egenregi, tvåverksamheter i privat regi. Totalt tre av fem uppföljda verksamheter inom hemtjänst service och hemtjänst och hemsjukvård.

Kommentar till uppföljningsområdet

Även detta år konstateras att verksamheterna har rutiner för individuell återkoppling av synpunkter, klagomål och avvikelser. Det förekommer dock att det saknas en sammanställning och analys av synpunkter, klagomål och avvikelser till hela arbetsgruppen, vilket gör att det inte sker något lärande på enhets- eller utförarnivå. Det systematiska kvalitetsarbetet syftar dels till att lyfta upp enstaka problem till hela personalgruppen, vilket är särskilt viktigt inom hemtjänst och hemsjukvården där personalen arbetar längre ifrån varandra, för att förebygga att sådant sker igen. Vidare syftar systematiskt arbete till att sammanställa brister för att se mönster och därigenom påbörja ett arbete för att exempelvis minimera risken att det återupprepas.

Inom område vård- och omsorgsboende ses en förbättring jämfört med tidigare år i det systematiska arbetet med synpunkter och klagomål. Däremot så har brister identifierats gällande det systematiska kvalitetsarbetet avseende hälso- och sjukvårdsavvikelser. Kvalitetsarbetet sker sällan i samverkan mellan alla yrkeskategorier.

Vidare kunde noteras en skillnad mellan dokumenterade rutiner och deras överföring till arbetet. Flera rutiner finns dokumenterade i verksamheterna men personalen har ibland inte kännedom om dem, vilket kan tyda på brister vid implementering av skriftliga rutiner.

Brand och säkerhet samt kris- och katastrofberedskap*Vård- och omsorgsboende*

Vid uppföljningarna inom vård- och omsorgsboende noteras att majoriteten av de uppföljda verksamheterna hade en dokumenterad och implementerad plan och rutin(er) för hur brand samt andra kriser ska hanteras.

En verksamhet i privat regi saknade lokal krisplan. Hos en verksamhet i egenregi fanns en brist inom brandsäkerhetsarbetet.

Antal verksamheter med brister inom området Brand och säkerhet samt kris- och katastrofberedskap var två av 11, en verksamhet i egenregi och en verksamhet i privat regi.

Hemtjänst och hemsjukvård

En verksamhet i egenregi uppvisade brister på området Brand och säkerhet samt kris- och katastroforganisation. Verksamheten visade brister i kännedom hos personalen avseende kommunens riktlinje *Brandförebyggande åtgärder i hemtjänsten*. Likaså uppvisades brister i kunskap om verksamhetens lokala kris- och katastrofplan för extraordinära händelser.

Antal verksamheter med anmärkning inom området Brand och säkerhet samt kris- och katastrofberedskap är en verksamhet i egenregi. Totalt av en verksamhet inom hemtjänst och hemsjukvård.

Kommentar till uppföljningsområdet

Inom hemtjänst- och hemsjukvård i egenregi var riktlinjen gällande brandskydd och säkerhet för äldre inte känd samt att man saknar kunskap om kris- och katastrofberedskap för hälso- och sjukvårdsverksamheten.

Inom vård- och omsorgsboende ses en förbättring från föregående år inom den egna regin när det gäller anpassning av den övergripande kris- och katastrofplanen till en verksamhetsnära lokal rutin.

Lokaler, sekretess och boendes miljö

Vård- och omsorgsboende

Vid varje uppföljning inom vård- och omsorgsboende genomförs en rundvandring på verksamheten där en genomgång av lokalerna utifrån en checklista genomförs. Vid denna rundvandring iakttas inte bara lokalerna och miljön på boendet den ger även förvaltningen en viss insyn i hur arbetet fortlöper i verksamheten och vilken atmosfär som råder på boendet samt i interagerandet mellan de boende och personalen i på enheten. Av denna anledning försöker förvaltningen förlägga denna rundvandring i samband med måltidssituationen för att kunna observera och för att få en möjlighet att samtala med de boende.

Rundvandring genomfördes på samtliga av de uppföljda verksamheterna. Två verksamheter i egenregi och fyra verksamheter i privat regi påvisar brister avseende åtkomst hälsovådliga produkter.

En verksamhet i egenregi och tre i privat regi noterades för brist gällande åtkomst av sekretessuppgifter.

Antal verksamheter med brister som identifierades vid rundvandringar var sju av 11, fem i privat regi och två inom egenregi.

Hemtjänst och hemsjukvård

Området ingår inte i uppföljningen av hemtjänst och hemsjukvård då verksamheten utförs ute hos brukarna i deras egna hem.

Kommentar till uppföljningsområdet

Återkommande brist vid rundvandringar i verksamheterna är åtkomsten till hälsovådliga kemikalier då dörrar står öppna eller är olåsta till förråd och tvättstuga. Förvaltningen kan konstatera att i majoriteten av verksamheterna i både egenregi och privat regi är miljön trivsamt och välordnad.

Övriga iakttagelser

Nedan följer iakttagelser som inte direkt följer uppföljningsrapporterna men som har beröring till uppföljningar och kring den verksamhet som utförs inom ramen för äldreomsorgen i Uppsala kommun.

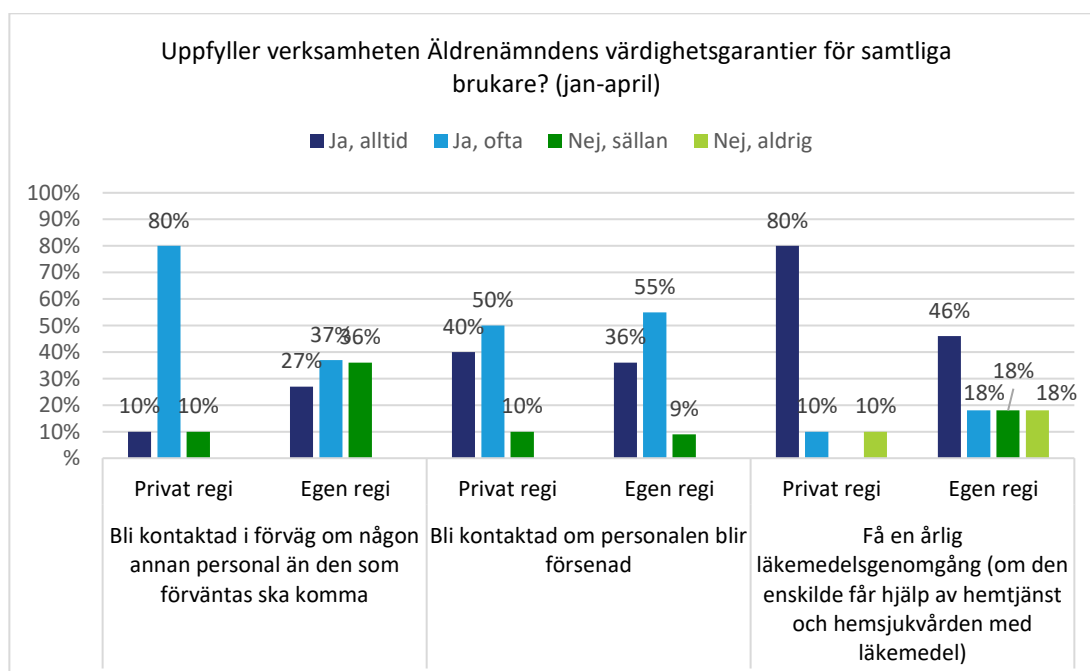
Utöver de brister som identifierats under uppföljningarna har det även detta år inom hemtjänst- och hemsjukvårdsområdet återkommande diskuterats problem kopplade till tidsregistreringssystemet LMO, Lifecare och Hypergene. Verksamheterna i egenregi och privat regi har svårt att följa utförda insatser i systemet samt att jämföra dessa insatser med brukarnas beviljade tid pga. tekniska problem i systemen.

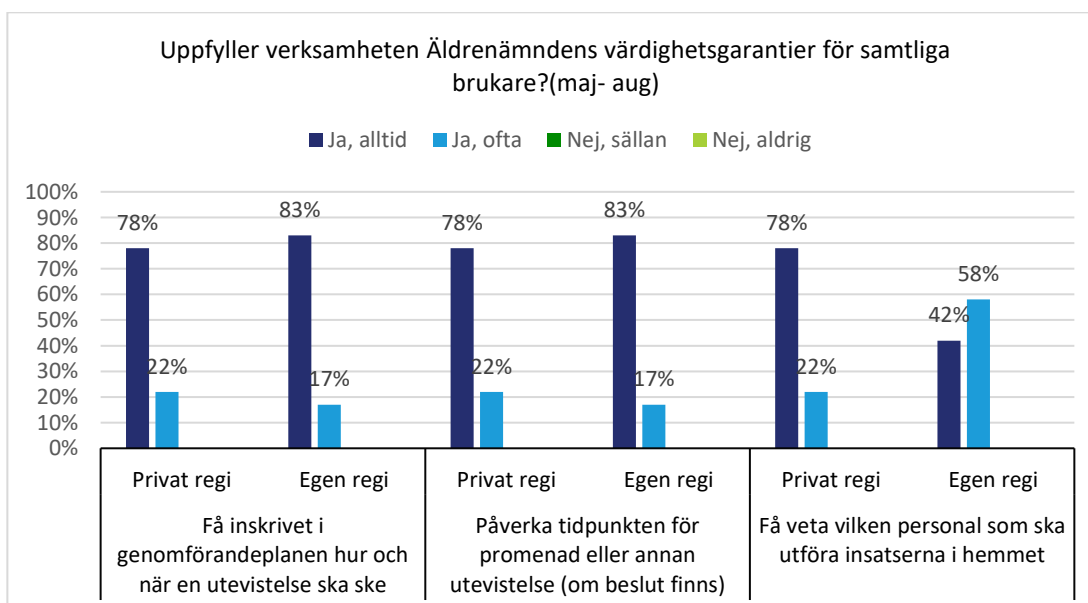
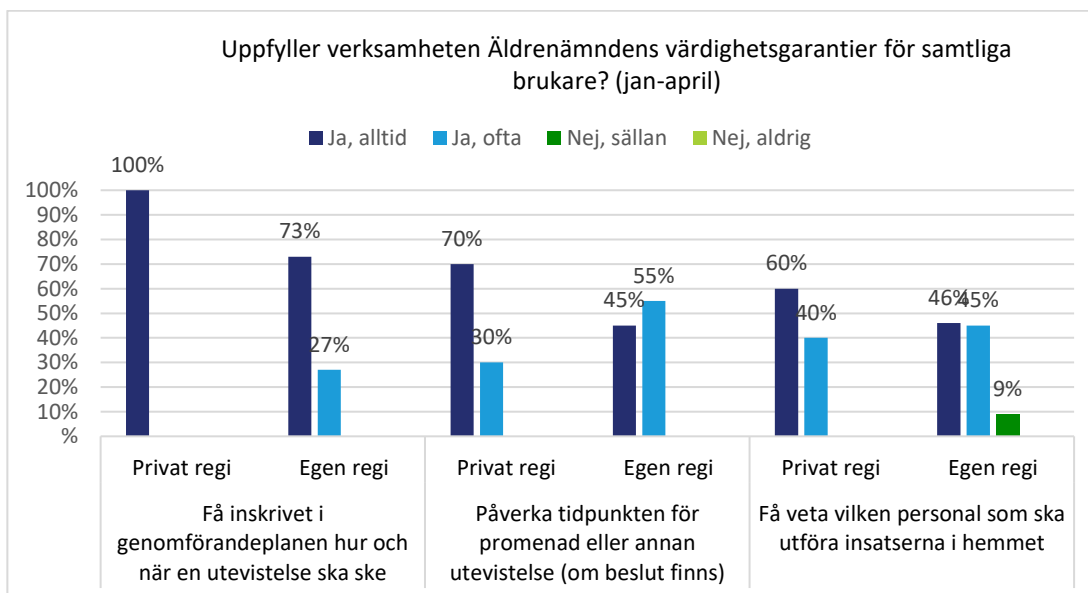
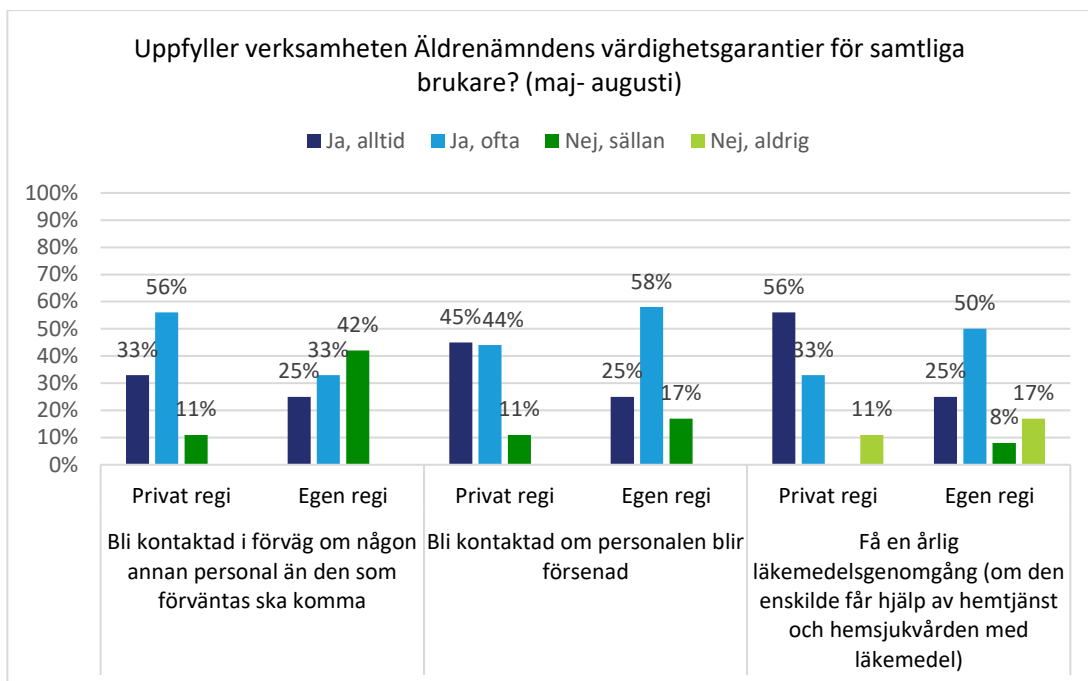
Utförare inom hemtjänst har uttryckt svårigheter i samarbetet med journalsjukvården. Otydligheter i ansvarsfördelning mellan hemvårdsenheten och hemsjukvårdsenheten gällande brukare under 65 år.

Uppföljningsenkät - värdighetsgarantier

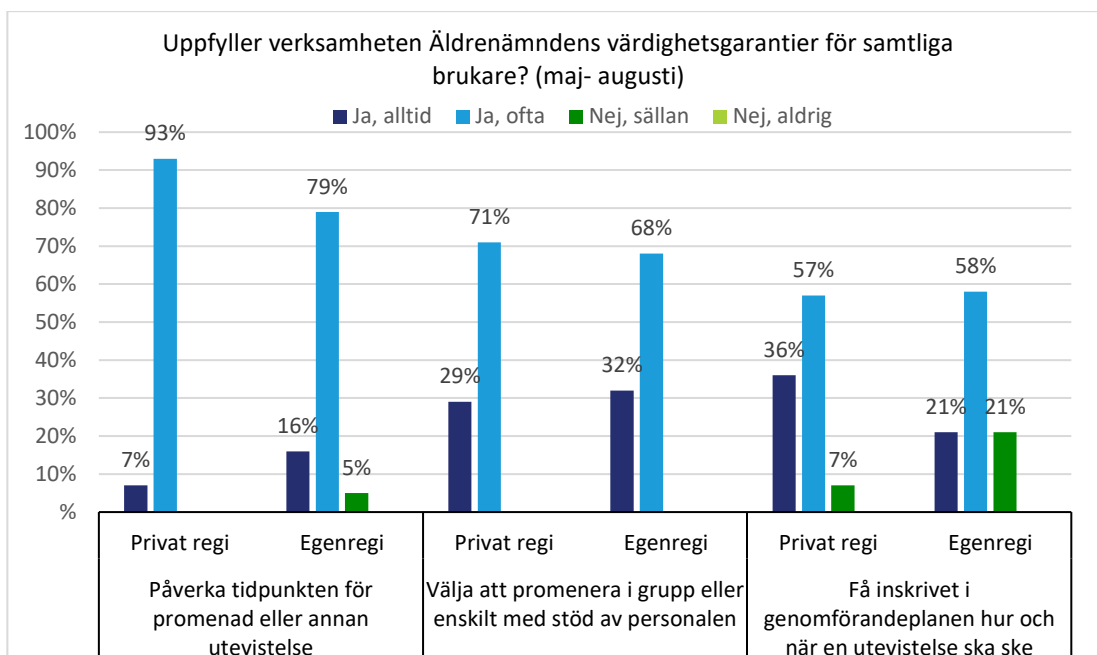
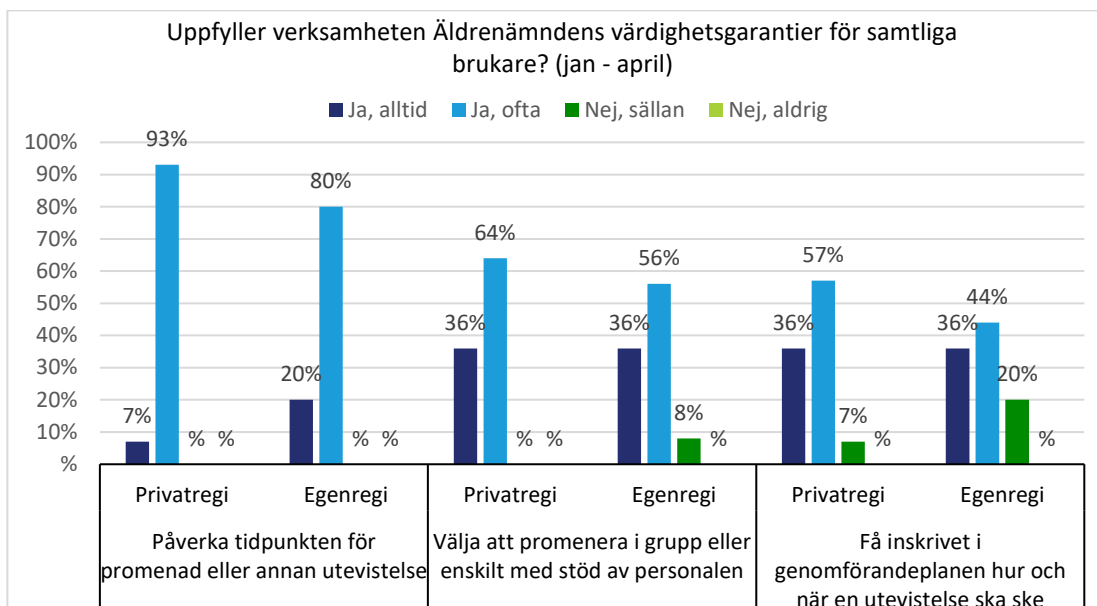
Förvaltningen har analyserat 2023 första två utskick av uppföljningsenkäten januari till april och maj till augusti. Nedan presenteras ett exempel på resultat från hemtjänst och hemsjukvård samt vård- och omsorgsboende på frågan om huruvida verksamheten uppfyller äldrenämndens värdighetsgarantier för samtliga brukare och den enskildes möjlighet att få dessa garantier. Det är verksamhetschefernas svar på uppföljningsenkät som redovisas.

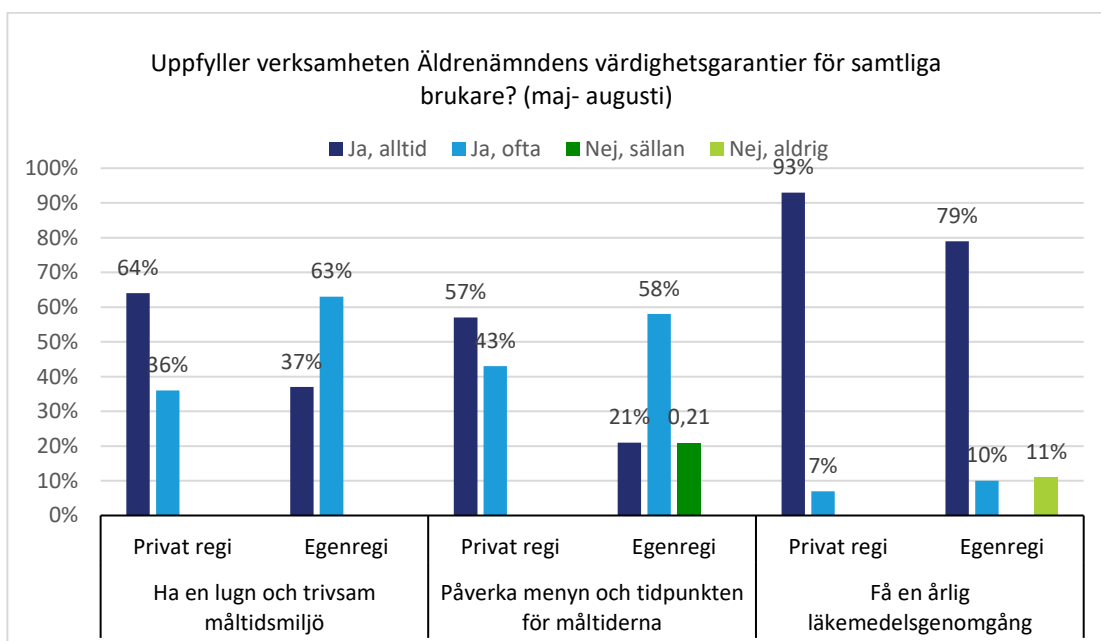
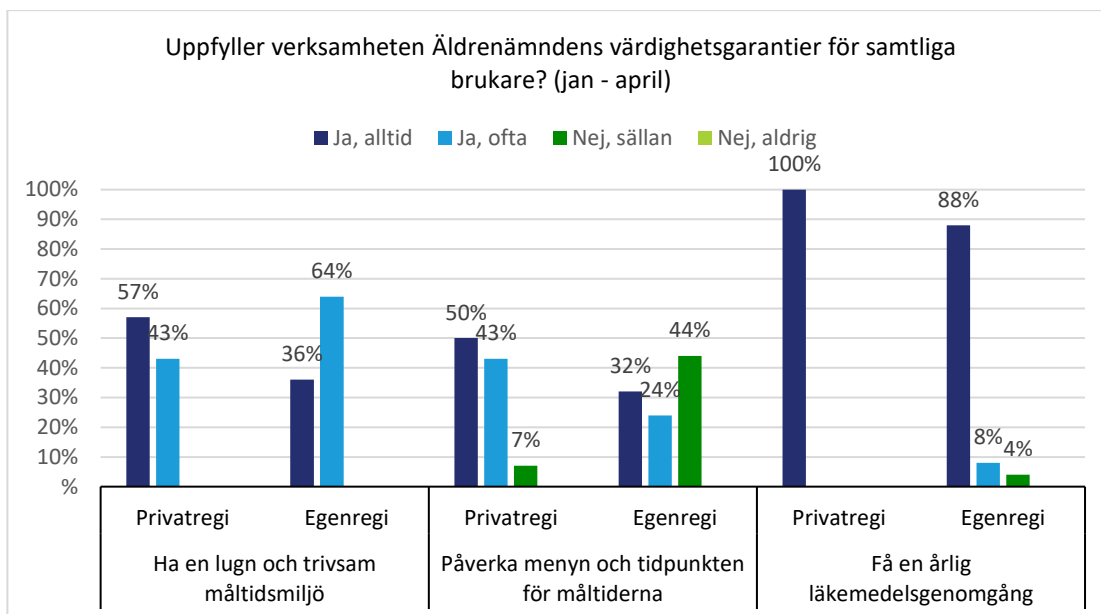
Hemtjänst och hemsjukvård

Vård- och omsorgsboende

Förvaltningen noterar överlag att enligt de inlämnade svaren är implementeringen av äldrenämndens värdighetsgarantier välfungerande inom egenregi och privat regi. Förvaltningen kan dock konstatera att inom hemtjänst och hemsjukvård är värdighetsgarantin ”att den enskilde bli kontaktad i förväg om någon annan personal än den som förväntas ska komma” ett utvecklingsområde inom egenregi.

Inom vård- och omsorgsboende kan förvaltningen konstatera att värdighetsgarantierna ”påverka menyn och tidpunkten för måltiderna” och ”få inskrivet i genomförandeplanen hur och när en utvistelse ska ske” är utvecklingsområden för den kommunala egenregin. Förvaltningen noterar dock att resultatet förbättrats markant från januari - april till maj - augusti när det gäller värdighetsgarantin ”påverka meny och tidpunkt för måltiderna”.

Resterande resultat från uppföljningsenkäterna redovisar förvaltningen i separat rapport när svar inkommit för perioden september - december.

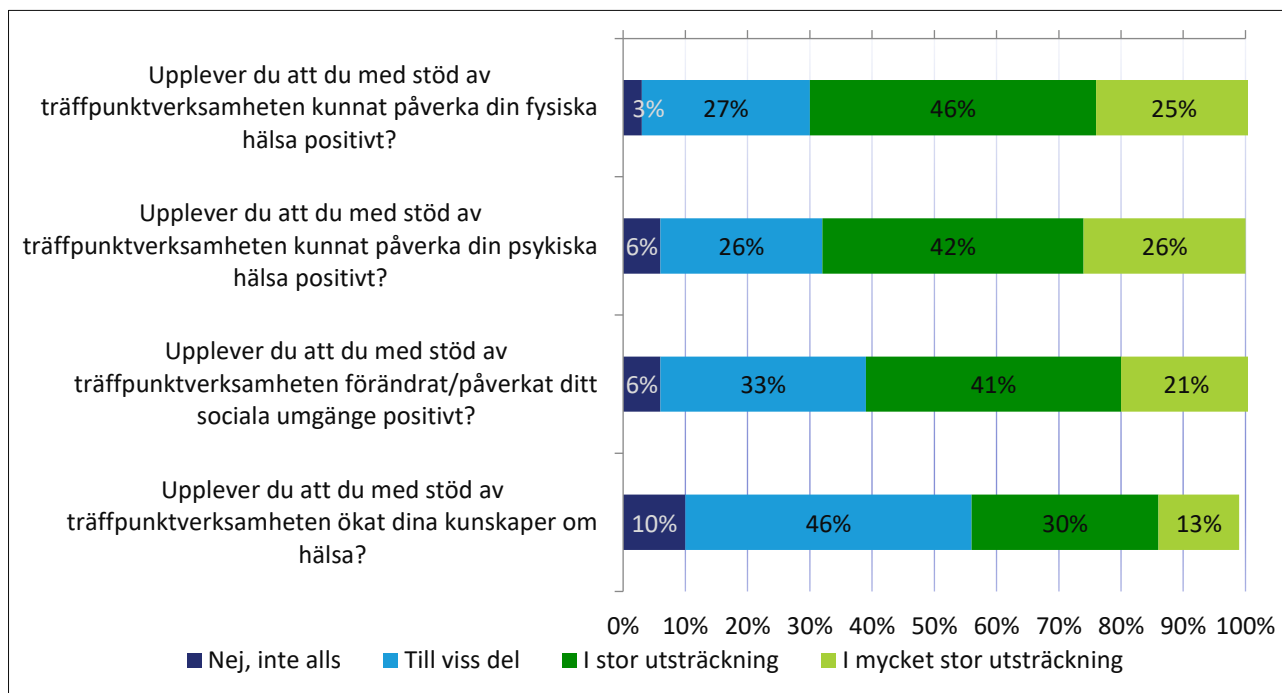
Öppna förebyggande insatser

Träffpunktsverksamhet 65+

Resultatet i enkätuppföljningen överensstämmer med intentioner och krav i uppdragsbeskrivning för träffpunktsverksamhet. Svaren står i relation till önskvärd effekt som är att träffpunktsverksamhet ska vara en del i folkhälsoarbetet genom att erbjuda en arena för hälsofrämjande insatser. Ett socialt sammanhang med meningsfullt innehåll som har en koppling till hälsofrämjande faktorer. Sammanställningen av svaren visar att träffpunktsverksamheten betyder mycket för enskilda individer både fysiskt, psykiskt och socialt.

98 % av respondenterna uppger att de med hjälp av träffpunktsverksamheten kunnat påverka sin fysiska hälsa och 94 % sin psykiska hälsa. Majoriteten av respondenterna svarar därtill att de i stor utsträckning eller i mycket stor utsträckning har kunnat påverka sin fysiska (71 %) och psykiska hälsa (68 %) med hjälp av träffpunktsverksamheten.

Har du med hjälp av träffpunktens verksamhet kunnat påverka din hälsa?

Vid analys av resultatet tillsammans med chefer i verksamheten ser förvaltningen att aktivitetsutbudets utveckling bromsas främst av lokalfrågor och ekonomi. Det som framkommit angående brister i lokalernas utformning eller tillgänglighet och geografisk närhet tas med i fortsatt arbetet med lokalförsörjningsplan inom nämndens ansvarsområde.

I dagsläget samverkar verksamheterna med civilsamhället, regionen och enskilda volontärer. Träffpunktsverksamheten erbjuds kostnadsfritt och utan krav på tillhörighet i förening eller annat sammanhang. Detta bidrar till att alla kan använda sig av utbudet. För att utveckla verksamheten ytterligare och optimera resurserna i det hälsofrämjande arbetet kan ett effektivare samarbete och en tydligare kommunikation kring detta behöva upparbetas med regional primärvård. Detta i syfte att ta ännu ett steg i att förebygga ofrivillig ensamhet, oro samt inaktivitet.

Uppföljningen ger en nulägesbild som är värdefull för kommande uppföljningar. Enkätundersökningen kommer att upprepas och då kan perspektiv utökas med en jämförelse över tid. Uppföljningen och dess resultat redovisas i uppföljningsrapport träffpunktsverksamheten för personer över 65.

Anhörigcentrum

Anhörigcentrums uppdrag innefattar förutom anhörigstödet i sin helhet vissa specificerade funktioner som syn- och hörselinstruktörer, egentidsstöd och stödteam demens.

Anhörigcentrum har som helhet fokuserat på fortsatt samverkan med region, kommun och ideella föreningar i olika konstellationer. Nya metoder för anhörigstöd har utvecklats tex en anhöriggrupp i Reflekterande skrivande med skrivpedagog. Anhörigveckan har fortsatt utvecklats och 2023 var två av tre programpunkter fulltecknade vilket inte inträffat tidigare. Anhörigcentrum erbjuder utbildning/workshops till särskilt boende för att de ska få redskap i sitt anhörigstöd och har identifierat detta som ett område att utveckla i samverkan.

Demensvårdsstöd som är en del av Anhörigcentrums uppdrag har under året arrangerat två studiegrupper för den som diagnostiserats med en kognitiv sjukdom. Syfte var att skapa förutsättningar för dessa personer att dela sina tankar med andra i liknande situation. Samverkan med träffpunktverksamheten har inletts i syfte att hitta forum och aktivitet för personer med kognitiv svikt.

Stödteam demens arbetar med utbildning/information/implementering av BPSD-registret samt handledning och har konstaterat att arbetet med implementeringen av arbetssätt och användandet av registret behöver stärkas. Ett fortsatt arbete med detta sker i samverkan med hemtjänst och hemsjukvård samt vård- och omsorgsboende.

Ombuden för syn och hörsel har fått en markant ökad efterfrågan på sina insatser under året i takt med att dom blivit mer kända. Förutom detta utbildas hörselombud i rask takt och en nätverksträff för dessa har hållits under hösten där ca 50 st ombud deltog. Utifrån den ökade efterfrågan har dialog kring förskrivarens ansvar diskuteras i syfte att få en tydligare ansvarsfördelning mellan kommun och regionen. Anhörigcentrum fick kännedom om behov av att öka kompetensen inom hörselhjälpmedel hos hemtjänsten. Ett samarbete mellan myndighet, Anhörigcentrum och hemtjänsten har lett till en ökad efterfrågan från hemtjänsten att ta del av utbildningarna till hörselombud.

Dagverksamhet

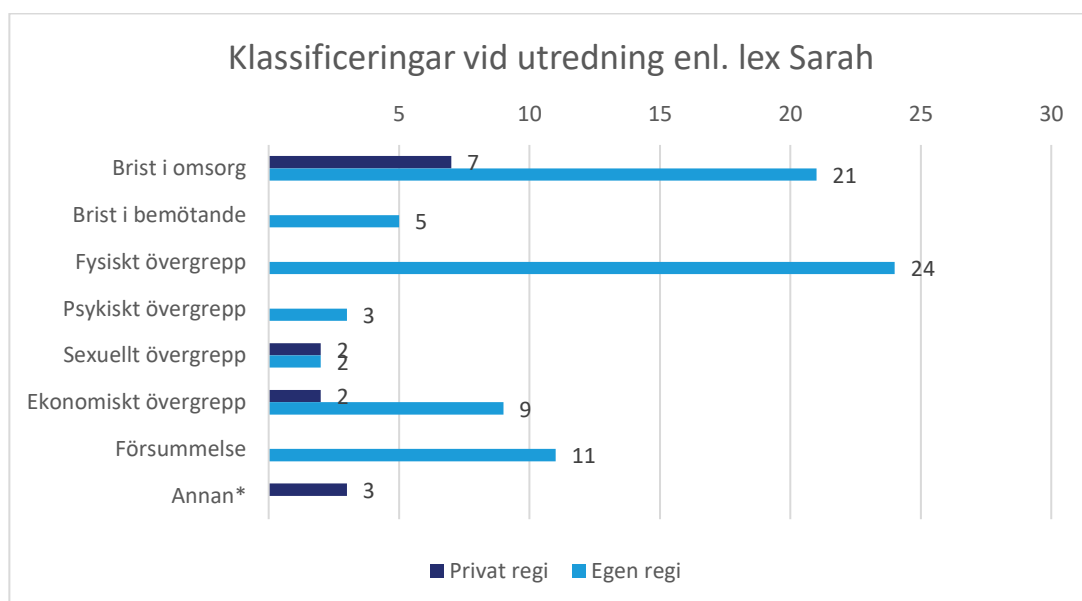
Dagverksamheterna har ej följts upp under 2023.

Meddelande om allvarliga händelser under 2023

För att säkerställa att allvarliga händelser som sker inom nämndens ansvarsområde skyndsamt rapporteras till äldrenämnden har en ny rutin implementerats under året. Denna rutin innebär att allvarliga händelser omgående ska meddelas förvaltningen för kännedom.

Under året har det från utförare i privat regi vid 19 tillfällen meddelats till förvaltningen att allvarliga händelser inträffat som initierat utredningar enligt lex Maria eller lex Sarah. Fem rapporter gällande att utredning enligt lex Maria inletts samt att 14 rapporter om att utredning enligt lex Sarah har inletts. Av dessa har två utredningar enligt lex Maria resulterat i anmälan till IVO. IVO har ännu inte lämnat något utlåtande på dessa anmälningar.

Inom egenregins vård- och omsorgsboendeverksamheter har 95 rapporter om att utredning enligt lex Sarah har inletts. Tio av dessa utredningar är inte klara och 24 konstaterades inte innebära några missförhållanden. Inom hemtjänsten har 27 utredningar inletts varav 12 konstaterades inte innebära några missförhållanden. Fem utredningar är inte avslutade ännu. Utredningar och anmälningar enligt lex Maria avseende den kommunala egenregin redovisas enligt tidigare rutin.

*Annan = utebliven insats, misstanke om felaktig hantering av vårdtagares tillhörigheter, avstängning larm.

Fler utredningar har startats inom den kommunala egenregin. Det går i dagsläget inte att fastställa orsaken till skillnaden. Skillnaden i antalet utredningar kan bero på flertalet faktorer exempelvis bättre implementerade rutiner för utredning och rapportering av initierade utredningar till förvaltningen. Det är ansvarig utförare som fattar beslut om huruvida utredning ska inledas. Ovanstående information kommer att användas i kommande uppdrags- och avtalsuppföljningar för att säkerställa att samtliga utförare följer fastställda rutiner om rapportering till förvaltningen och lagstiftning.

Diskussion

Resultatet av uppföljningarna visar på att brister har förekommit hos utförare av äldreomsorg i Uppsala kommun. Samtliga verksamheter som uppvisat brister har upprättat en åtgärdsredovisning och genomfört insatser för att åtgärda dem. Samtliga verksamheter som har följts upp i sin helhet innan årsskiftet har fått godkända åtgärdsredovisningar. Trots att uppföljningarna har visat på brister så bidrar identifierandet av dem till kvalitetshöjande insatser i verksamheterna.

Tidigare redovisade förvaltningens årsrapport 2022 rörande problem kring det nya verksamhetssystemet Lifecare kvarstår inom vissa områden. Bland annat gällande informationsdelning mellan omvårdnadspersonal och legitimerad personal. Vidare kvarstår problem i systemen vilket påverkar verksamheternas möjlighet att följa utförda insatser och tid för dessa. Arbetet med att utveckla systemstödet för dessa delar pågår fortlöpande.

Under året 2023 har förvaltningen fortsatt sett att hälso- och sjukvårdsorganisationen i den egna regionen haft utmaningar i samverkan mellan verksamhetschef för vård- och omsorgsboende/hemtjänst och hälso- och sjukvård. Flera av de uppföljda verksamheterna inom egenregi har även 2023 haft en stor del av den legitimerade personalen från bemanningsföretag. Det finns dock exempel på positiva förändringar och pågående förbättringsarbete inom flera verksamheter när det gäller exempelvis teamsamverkan och arbete med avvikelser.

Under året har förvaltningens arbete med brandförebyggande insatser i ordinärt boende tillsammans med brandförsvaret utvecklats. Riskanalys på individnivå har uppdaterats och remissgruppen⁵ har återkommande möten för att rådgöra om större åtgärder i ärenden som identifierats med hög risk enligt brandchecklista.

Styrdokument har reviderats för att säkerställa att all personal ska utbildas inom förebyggande säkerhets- och brandskyddsarbete samt att man har ett aktivt arbete med åtgärder efter riskanalysen.

Under 2023 har förvaltningen åter utfört uppföljningarna på plats inom vård- och omsorgsboende vilket lett till att förvaltningen genomfört uppföljning av fysisk miljö. Vilket inte genomfördes under 2020–2022 på grund av pandemin. Här noteras flera brister i framför allt åtkomst till hälsovådligt material och hantering av sekretessuppgifter inom flera verksamheter. Vidare ser förvaltningen brister i egenkontroll gällande brukares egentid vilket leder till att verksamhetschef ofta inte kan svara på om egentiden utförts eller inte. Detsamma gäller egenkontroll av erbjudande och/eller deltagande i aktiviteter.

Fortsatt arbete utifrån resultat

Uppföljningarna under året har visat att det fortsatt finns ett antal utvecklingsområden inom äldreomsorgen. Brister som under årets uppföljningar förekommit hos ett flertal verksamheter kommer utgöra fokusområden det kommande året för att säkerställa en positiv utveckling.

Under 2024 kommer förvaltningen använda det sammanställda resultatet från årets uppföljningsenkäter som en komplettering av de planerade uppföljningarna, som underlag för planerade avtals-/uppdragsuppföljningar samt eventuella fokusuppföljningar. Resultatet i uppföljningsenkäten kommer även att kunna följas och jämföras över tid inom hemtjänst och hemsjukvård samt vård- och omsorgsboende.

⁵ I remissgruppen ingår enhetschef och strateger från avtal och marknad, räddningstjänsten, teknisk förvaltare brand, vid behov chef i berörd verksamhet samt övriga relevanta aktörer.